

DIRVA

Nr. 12

Sausio-January 29, 1960

Cleveland, Ohio

Prancūzijos visuomenė remia de Gaulle politiką Alžire

Paneigti gandai apie vyriausybės skilimą.- Prancūzijos socialistai reikalauja referendumo.- Alžire streikuojama, bet ramu.- Prieštarauja musulmonų pareiškimai.

PARYŽIUJE, ministeriui pirmininkui Debrė grįžus iš Alžiro, ministerių kabinetas dvi valandas posėdžiavo uždaramis durimis, tuo pat metu sklidant gandams, kad prasidėjęs vyriausybės skilimas dėl prezidento De Gaulle reikalavimų imtis griežtesnių priemonių sukilimui palaužti, ir premjeras Debrė su kitais 4 ar 6 ministerais tam priešinas, grasindamas pasitraukimu iš vyriausybės.

Posėdžiui pasibaigus, informacijos ministeris Roger Frey pareiškė laikraštininkams, kad tie gandai buvę nepagrįsti ir jie sudarą dalį "sistemingos kompanijos, siekiančios suklaidinti viešąją opiniją".

Po ministerių kabineto posėdžio generolui Maurice Challe, vyriausiam prancūzų karių pajėgų viršininkui Alžire, duotos naujos instrukcijos, kurios, vyriausybės kalbėtojo žodžiais, esančios "griežtos".

Vyriausybę nustebinęs nelaukta gausus telegramų ir rezoliucijų antplūdis iš visos Pran-

cūzijos, reiškiant pritarimą vyriausybės užimtai linijai ir nepritarimą sukilėliams. Taip pat konstatuotas padidėjęs musulmonų palankumas De Gaulle vyriausybei, ypač demonstracijomis Mostaganemo mieste, kur įvyko incidentų tarp musulmonų ir Alžiro europiečių. Keletas asmenų ten sužeista.

Socialistų partijos vadovybė paskelbė pareiškimą, reikaudama leisti tautai referendumo keliu pareikšti savo pritarimą De Gaulle užimtai pozicijai ir "pagaliau užtrenkti duris tiems, kurie bando sukelti pilietinį karą". Pareiškime sakoma, jog socialistų partija visomis jėgomis remis prezidentą siekdama, kad būtų paklusta vyriausybės autoritetui Alžire be jokių nuolaidų.

Prezidento De Gaulle kelionė į Alžirą, kuri buvo numatyta vasario 5 d., galinti būti paskubinta,

rie sudaro sukilimo branduolį - patruliavo gatvėse, nekludomi čia pat esančių armijos dalinių, ir uždarinėjo krautuves, versdami įsijungti į paskelbtąjį visuotinį streiką. Išimtis buvo daroma tik maisto krautuvėms ir viešosios tarnybos, kaip susisiekinimo ir telefono įstaigoms.

Sukilėlių kalbėtojas pareiškė, kad jie turį maisto ir drabužių kelioms savaitėms ir tikįsi pasiekti savo tikslą - pilną Alžiro integraciją su Prancūzija.

Ties barikadomis buvo ramu. Parašutininkai, išsistatę sargybas, užsiiminėjo kortų lošimu ir laiškų rašymu. Sukilėliai plepėjo su smalsuoliais arba tęsė barikadų stiprinimą.

MUSULMONŲ vadai pakartotinai paskelbė, kad jie esą pasiruošę tartis su Prancūzija dėl ginklų paliaubų.

Tačiau Alžiro "provizorinė vyriausybė" tuo pat metu pareiškė, kad ji numatanti "ilgą ir žudikišką karą". Sukilėlių "premjeras" Ferhat Abbas per Tuniso radiją paskelbė, jog "tautinė revoliucinė taryba", kuri neseniai posėdžiavo Tripolyje, pritarusi principui apeliuoti į "broliškus ir draugiškus kraštus", kad tie formuotų tarptautines brigadas padėti musulmonams sukilėliams kovoti.

Areštai Prancūzijoje padidino įtampą

Prancūzijos vyriausybė pradėjo areštuoti kraštutinių dešiniųjų vadus, kad Alžiro sukilimas nepersimestų ir į kontinentinę Prancūziją. Pirmasis iš areštuotųjų buvo Jean-Marie le Pen, Tautinės Asamblėjos narys, kuris bandė Paryžiuje suorganizuoti studentų streiką, bet nepasisekė. Aviacijos gen. Rene Chassin, kuris dalyvavo 1958 m. sukilime, buvo suimtas, bet po apklausinėjimo paleistas. Duoti įsakymai areštuoti dar bent 80 kitų žymesnių dešiniųjų vadų. Areštai paremti baudžiamojo kodekso 87 str., draudžiančiu sąmokslą vyriausybės formai pažeisti.

Sukilėliai į tai atsakė padidintu ginklų tiekimu ir barikadų plėtimu. Nepaisant didėjančios įtampos, valdžios įstaigos

Nežiūrint nusistatymo Kauną sujungti su Petrašiūnais, Kaune statyba vyksta lėtai. Jei pasiseks įvykdyti šiais metais statybos planą, tai kiekvienam kauniečiui bus pastatyta po pusantros pėdos gyvenamojo ploto. Nuotraukoje Čiobiškio vaikų namų auklėtiniai praeitą vasarą atlikę 340 km žygį, žygiuoja Kauno gatvėmis.

JUNGIA KAUNĄ SU PETRAŠIŪNAIS, BET STATO PO KVADRATINĘ PĖDĄ PER METUS...

Petrašiūnai administraciniu požiūriu jau seniai yra Kauno miesto ribose. Bet plikų laukų plotai tarp Kauno ir Petrašiūnų tebėra nemaži. Tačiau šįmet jau pradės statyti namus tarp Nemuno ir Tunelio gatvių. Šįmet žada pradėti 21 daugiabutį namą, iš kurių 10-tį žada šįmet ir pabaigti. Statyti ir kituose priemiesčiuose. Penkių aukštų gyvenamųjų namus rengiasi statyti

ir Vytauto prospekto — Laisvės alėjos sankryžos viename kampe. Iš viso šiais metais Kaune žada gyvenamojo ploto pridėti 30,000 kvadratinį metrų, o šįmet žada (jei pasiseks) pastatyti po pusantros pėdos...

Kaune dabar skaitoma 214,000 gyventojų. Tai reiškia, kad šiais metais gyvenamojo ploto Kaune kiekvienam gyventojui buvo pastatyta

kiek mažiau kaip po dešimtadalį kvadratinio metro, tai yra, ne visai pilnai po vieną kvadratinę pėdą, o šįmet žada (jei pasiseks) pastatyti po pusantros pėdos...

KAUNO ILGIS IR PLOTIS

Prijungus prie Kauno miesto tolimus jo pakraščius, dabar atstumas nuo šiaurinės miesto ribos iki pietinės, tiesia linija, yra 13 kilometrų, o nuo vakarinės maždaug tiek ilgio, kaip trečdalis buvusio priešbolševikiniais laikais ilgio. Iš viso dabar senų ir naujų gatvių ilgis siekia apie 500 kilometrų. Daug gatvių pavadinimų pakeista. Didžiausia "perkrikštyjimo" banga Kauno gatves palietė 1958 metais: tada 80 Kauno gatvių gavo naujus pavadinimus.

NAUJAS LIAUDIES MENO TOMAS

Išėjo iš spaudos naujas lietuvių liaudies meno albumų tomas. Šis tomas skirtas keramikai. Yra per 400 nuotraukų: ašokių, vazų, švilpynių ir kt. Leidinį paruošė prof. Galaunė.

Kitų leidinių tarpe pasirodė ir du tomai Konstantino Jasiukaičio raštų. Tai esąs pilniausias šio autoriaus raštų rinkinys. Vairams išleistas atsiminimų rinkinys "apie sunkią vaikystę buržuazinėje priespaudoje". Vaikystės vargus pasakoja: Kipras Petrauskas, Antanas Žmuidzinavičius, Zigmas Žemaitis ir kiti... Išleistas ir naujas jauno rašytojo Vytauto Petkevičiaus romanas "Priemiesčio žmonės". Irgi apie vargus "buržuazijos laikais", iš Kauno darbininkų gyvenimo.

VEIKALAS APIE LIETUVOS AUGMENIĄ

Išėjo iš spaudos pirmas tomas veikalo apie Lietuvos augmeniją. Medžiaga šiam tomui paruošta prof. Minkėvičiaus ir doc. Brundzos. Iš viso šio veikalo žada būti šeši tomai. Paskutinis pasirodys tik 1964 metais. Veikalas pavadintas labiau politiškai, kaip mokslininkai: "Tarybų Lietuvos flora", tartum Lietuvos augmenija (flora) būtų išauginta tik bolševikinio režimo pastangomis... LNA

PATS DE GAULLE IŠPROVOKAVO

Kai kurių stebėtojų žodžiais, tikrąją dabartinę Alžiro įvykių esmę sudaro bandymas, kas yra Prancūzijos sotinė: Paryžius ar Alžiro miestas.

Jei laimės Paryžius, bus atvertas kelias taikiam jau šeštus metus besitęsiančio alžirietų nacionalistų sukilimo sprendimui. Jei laimės už Alžiro barikadų stovintieji, laukinas chaosas abiejose Viduržemio jūros esančiose Prancūzijos dalyse.

Reikia prisiminti, kad nuo 1954 m. lapkričio, kada prasidėjo musulmonų nacionalistų sukilimas, užsispyrusi Alžiro europiečių mažuma bent tuziną kartų panašiais būdais privertė silpnas ir nepastovias Keturiosios Respublikos vyriausybės jai nusileisti. Ir tas Alžiro europiečių mažumos dominavimas reiškė, kad nacionalistų reikalavimams spręsti nėra kelio, nebent militariškai palaužiant jų galią, ko, atrodo, neįmanoma pasiekti.

Dabartinė situacija gyvai primena 1958 metus, kada Prancūzijos vyriausybė taip pat buvo paskelbusi liberališką programą dėl Alžiro ateities. Bet šiandien esama ir didelių

skirtumų. Prezidentas De Gaulle reprezentuoja centralizuotą vyriausybės galią, ko neturėjo paskutinioji Keturiosios respublikos vyriausybė. Kitas svarbus faktorius yra tai, kad abu kariniai Alžiro vadai - adm. Auboyneau ir aviacijos gen. Challe - dabartinį sukilimą nedviprasmiškai pasmerkė, o 1958 m. buvo aktyvūs jo dalyviai. Taip pat svarbus ir reikšmingas pasikeitimas yra sukilėlių pažiūros į kontinentinę Prancūziją.

Prezidentui artimuose gaulistų sluoksniuose sakoma, kad šio jėgų išbandymo jau seniai laukta ir žinota, kad jis, nors ir bus skausmingas, bet neišvengiamas, siekiant tolimesnio Alžiro problemos sprendimo. Jo būtų išvengta, jei prezidentas būtų pasitenkinęs gen. mjr. Massu pasiūlytinimu dėl vokiečių laikraščiu duoto pasikalbėjimo ir jo nenušalinęs iš užimamos vietos. Bet De Gaulle siekė jį išprovokuoti, kad greičiau išspręstus tai, kas anksčiau ar vėliau vistiek turėjo iškilti, ir tą savo žingsnį rėmęs pasitikėjimu, kad kontinentinė Prancūzija ir armija remis jo autoritetą.

Vakaras Staciškės miško pakrastyje prie Lazdijų.

Už tai, kad jiems leidžiama mokytis, studentai sovietiniam režimui turi atsilyginti darbu per atostogas. Nuotraukoje: Vilniaus universiteto studentai "atostogauja" viename kolchoze.

DVYLIIKA PUNKTŲ GELBĖTIS IŠ NEPAGEIDAUJAMOS DARBOVIETĖS

Nuo tos dienos, kai pradėjo egzistuoti "pirmoji socialistinė valstybė pasaulyje", Sovietijos jaunuomenė nebegali pati nuspręsti savo ateities. Abiturientai važiuoja ten, kur partija jiems įsako. Studentas myli studentę Maskvos universitete. Jie planuoja ateitį: vestuvės, šeima, atskiras butukas... Bet studijos pasibaigia, ir su jomis visos iliuzijos. Jie turi važiuoti į Kazakstaną, į šiaurę.

Taip dėjos dešimtmečiais, taip dedasi ir dabar. Su viena maža išimtimi. Sovietinė jaunuo- menė šiandien nebėra tokia drausminga. Žinoma, sunku ir pavojinga atvirai prieštarauti partijos įsakymams, bet randama kelių ir priemonių sukurti netiesioginiais keliais. Ir taip išsi- vystė Boriso Chrobostovo istori- ja, kurią "Komsomolskaja Prav- da" neseniai atpasakojo.

Borisas Chrobostovas baigė Maskvos universitetą ir buvo pa- skirtas į Omską. Ar jam reikė- jo palikti merginą, ar kitos prie- žastys veikė, mes nežinome. Vie- na yra tikra: į Omską jis ne- važiuavo. Vietoj to jis pasiuntė laišką fabriko direktoriui, kur- iam turėjo pats prisistatyti. Ja- me Borisas išvardijo dvylika punktų, dėl kurių būtų geriau, jei Omsko valstybinis fabrikas atsisakytų jo talkininkavimo. Ir tie punktai labai tipiškai sovie- tinio gyvenimo sąlygomis:

- * aš esu nepartinis ir nepri- klausau jokiai organizacijai;
- * universitete visi studentai mane vadino anarchistu;
- * aš esu labai pletus ir ne- galiu išlaikyti jokių paslapčių;
- * dalis mano giminių yra sun- kiai nusikaltę ir atitinkamai bausti;
- * kiti giminės buvo karo be- laisviai arba gyveno užimtuose kraštuose;
- * jūsų įmonės gamybos bū- dai man nežinomi; dėlto aš ne- būsiu jums labai naudingas;
- * be to, aš būsiu ne tik ne- naudingas, bet galiu pridaryti nuostolių;
- * aš esu pasipiktinęs mūsų instituto vadovybe, kuri mane

siunčia į Omską, kad manęs nusikratytų. Jie panaudojo tą ap- linkybę, kad iš Omsko nebuvo at- vykęs joks atstovas, nes kitų ra- ŗonų atstovai mane atmetė;

* Omsko fabriko vadovybės elgesys man labai įtartinas: ko- dėl jie reikalauja manęs ten at- vykti? Aš manau, kad jie nori išnaudoti mano praeitį ir nusi- kaltimus, kad pakenkus valstybei;

* aš reikalauju garantuoto at- lyginimo 1,000 rublių per mė- nesį. Tik garantiją gavęs, aš apsigalvosiu, ar važiuoti į Omską;

* jei vis dėlto man tektų va- žiuoti į Omską, aš ten neduosiu jums ramybės. Nuolat rašinėsiu aukštesnėms instancijoms įspė- dinėdamas, kad esu nemoralus, idant nebūčiau atsakingas, jei kas fabrike atsitiktų;

* tuoj pat atsiųskite man pi- nigų kelionei į Omską ir atgal. Aš atvažiuosiu iššifruoti ken- kėjus, kurie reikalauja mane ten atvykti. Savaiame suprantama, aš ne negalvoju Omske pasilikti.

Bet tai dar ne visa. Prie 12 punktų programos Chrobostovas prijungė laišką fabriko direk- toriui:

"Mielas drauge Kolobanovai! Tamsta dar turi laiko. Jei esi garbingas ir partijai ištikimas, atmesk mano paskyrimą. At- metimą prašau, kaip galima greičiau, atsiųsti man pačiam. Priešingu atveju aš turėsiu ti- kėti, kad tamsta pats vado- vauji visiems kenkėjams savo fabrike ir turėsiu apie tai pa- informuoti atitinkamas įstai- gas."

Omsko fabrikas tuoj pat at- metė Boriso paskyrimą, bet drauge pranešė ir Maskvos uni- versitetui. Ten kilo didelė pa-

nika: liaudies išdavikų giminais- tis universitete? Rūpestingai buvo patikrinti Chrobostovo ima- trikuliacijos dokumentai ir nu- statyta, kad artimų ir tolimes- nių giminių tarpe nebūta jokio liaudies išdaviko. Ar jis mela- vo? Buvo pranešta saugumo po- licijai. Bet ir jos pastangos liko be vaisių. Pagaliau kreiptasi į patį Chrobostovą: "Ar savo gi- minių tarpe turėjai liaudies iš- davikų?" Absolventas nusišypso- jo: "Tai buvo tik juokas! Ko neprirašoma, kai nenorima iš- vykti iš Maskvos. Yra sunku su- rasti įtikinančių argumentų, kad nereiktų važiuoti į Sibirą."

Taip baigiasi Boriso Chrobos- tovo istorija. "Komsomolskaja Pravda" nerašo, ar jis galutinai buvo išsiųstas į Omską ar ne. Bet sukrėstas komsomolcų laik- raštis klausia: kaip galėjo tai atsitikti socialistiniame krašte?

Mes manome, kad į tai at- sakė pats Chrobostovas. So- cializmas ar ne - žmogus bando likti žmogumi. Chrobostovas ir jam panašūs atrado, kad kovoję dėl individualybės daugiausiai tenka susidurti su biurokratais. Jie ir ginasi argumentais, kurie biurokratus paveikia, arba bent išgaudina. (tp)

RUSAI SIŪLO PAGALBĄ INDIJAI

Indiją lankanti Sovietijos dele- gacija per Kozlovą pasiūlė Indi- jai papildomą ekonominę pagal- bą sunkiajai pramonei vystyti. Sovietija Indijai yra paskolinusi 678 mil. dolerių. Tai maždaug trečdalis to, ką Indijai paskolų ir dovanų pavidale yra davusios Jungt. Amerikos Valstybės.

ALŽIRO EUROPIEČIAI

Alžiras atsidūrė prancūzų val- džioje, kai Karolis X, paskuti- nysis Burbonų karalius, 1830 me- tais pasiuntė laivyną ten įsikū- rusiems ir Viduržemio jūroje

siančiantiems jūrų plėšikams (korsarams) sunaikinti. Bet svarbiausias akstinas, paskati- nęs tą akciją pradėti, buvo kerš- tas už prancūzų konsulo įžeidimą, kai arabų vadas Dey el-Hussein musių mušimo įrankiu tvojo prancūzų konsului į veidą.

Pirmuosius du dešimtmečius prancūzų valdžia apsiribojo di- džiais miestais, bet jau po Abd el-Kader sukilimo pradėtas krašto kolonizavimas. Didžioji kolonistų banga pradėjo plaukti po 1870 m. karo, prasidėjus bė- gimui iš Vokietijos prisijungtų Elzaso ir Lotaringijos. Bėgo ne tik prancūzai, bet ir vokiečiai. Todėl ir šiandien Alžire, šalia prancūziškų, tebėra daug vokiškų pavardečių ir vietovardžių. Vė- liau imigrantų eiles papildė is- panai vakarinėje krašto dalyje ir graikai, maltiečiai bei italai ry- tuose.

Imigrantų kūrimasis Alžire buvo labai panašus į amerikie- čių slinkimą link "laukinių Va- karų". Jie kūrėsi ūkius, kovo- dami dėl jų ginklu.

Šiandien Alžire yra apie 1,2 mil. europinės kilmės gyvento- jų, įskaitant ir kelis šimtus tūks- tančių žydų, kuriems 1870 m. Cremieux dekretu buvo suteik- ta Prancūzijos pilietybė. Musul- monai vadina juos "colons" (su- trumpinta iš "kolonisto"). Jų ran- kose yra apie du trečdaliai visos Alžiro dirbamos žemės. Jie do- minavo Alžiro politinį ir ūkinį gyvenimą.

Alžiro europiečiai yra davę Prancūzijai visą eilę ryškių po- litinio ir kultūrinio gyvenimo as- menybių. Čia paminėtini: nese- niai automobilio katastrofoje žu- vęs rašytojas, Nobelio premijos laureatas, Albert Camus ir vie-

Žvalgybų kova (41)

PASLAPTINGA MOTERIS IR NEIŠAIŠKINTI RYŠIAI

Dešimčia dienų vėliau Urugva- jaus policija vis dar tebesigrabi- nėja tamsoje. Įrodymų prieš prancūzą šokėją Max Balsac ir jo žmoną Eugenę neužtenka, kad užsienietį, apkaltinant žmogžū- dyste, būtų galima areštuoti.

- Mes niekada neapčiuopsime aiškesnių rezultatų, sako komi- saras Stopiello, - kol nesu- žinosime nieko aiškesnio apie Balsaco ir Labrooy gyvenimą Europoje.

Suskamba telefonas. Viršinin- kas Dagosto, klausydamasis pra- nešimo, nukreipia žvilgsnį į ko- misarą Stopiello.

- Mūsų draugas Balsac pats apsikaltino, - sako jis, padėda- mas ragelį. - Jis užsisakė sau ir žmonai vietas "Claude-Ber- nard" laive, kuris po kelių dienų išplaukia į Prancūziją.

- Ar galime jų kelionę sukliu- dyti?

Policijos viršininkas Dagosto kasosi pakaušį.

- Nežinau, Stopiello. Turiu tą reikalą aptarti su ministerija. Vėl suskamba telefonas.

Viršininkas kalba ilgesnį lai- ką ir mostelia komisarui, kad jis neišeitų iš kambario.

- Tai buvo iš Punta del Este, - sako jis padėjęs ragelį. - Mūsų draugas Santos, kaip atrodo, ten užgėsus naujus pėdsakus. Tuoj pat sėskite į automobilį ir kuo grei- čiausiai važiuokite į Punta del Este.

Vakare komisaras atvyksta į kurortą. Jis tuoj pat su vietos policijos vadu užsidaro jo kabi- nete.

- Ligšiol buvau tvirtai įsitiki- nęs, kad žudikas yra Balsac, - sako Santos. - Tačiau dabar iš- ryškėjo nauji momentai, apieku- riuos turėjau pranešti į Monte- video.

Stopiello užsidega savo pypkę.

- Sakytel! - nekantrauja.

- Mes buvome pradėję nuo prielaidos, kad nužudymą įvykdė

vyras, o moteris - tariamai ma- dame Balsac - buvo tik įvykio liudininkė.

- O dabar?

- Vakare čia vėl buvo balius.

- Jūs čia kiek perdažnai ba- liavojate, - šypsodamasis pastebi

Stopiello.

- Taip, laimei. Balius įvyko tame pačiame viešbutyje, kuria- me dirba kelneris Pascual Tejera. Pascualis nešiojo gėri- mus, kai jam į akis krito viena labai elegantiška dama, lydimą taip pat elegantiško pono, grei- čiausiai prancūzo. Kaip Pascua- lis sako, jam staiga dingtelėjusi mintis: tai ta pati moteris, kurią jis nužudymo naktį matė pajū- ryje.

Stopiello žiūri nusivylęs.

- Kaip žinome, nepaisant mė- nesienos, tą naktį nebuvo labai šviesu, - sako jis. - Priešingu atveju Tejera ir mūsų draugą Balsac būtų galėjęs aiškiau iden- tifikuoti.

- Žinoma, Bet Pascualis sako, kad jis moterį geriau įsiziūrė-

jęs, negu vyrą. Ir tai labai lo- giška. Nes vyrai kurį laiką grū- mės, o moteris nieko neveik- dama stovėjo šalia.

- Ar jūs tos paslaptingosios damos ieškojote?

- Tai buvo labai sunku. Vieš- butyje, kuriam Pascualis dirbair kuriame balius vyko, ji negyveno. Visą parą mano valdininkai nepastebimai tikrino visus miesto viešbučius ir pensionus. Mes buvome ir pas privačius nuomotuojus.

- Ir?..

- Kai netekome visų vilčių, man dingtelėjo viena mintis, Pascualis atkakliai teigė, kad dama turėjusi būti prancūzė. Mes tuoj pradėjome tikrinti visus registracijos lapus.

- Ir koks rezultatas?

- Viename pensione, aukštu- tinėje miesto dalyje, radomemo- terį... - Santos staiga susimai- šo.

- Tai yra, jos neradome. Ji buvo išvykusi rytą po balius. Tačiau pensiono šeimininkės at- pasakojimas sutapo su kelnerio nurodytomis žymėmis. Be to, pensione buvęs apsisotjęs vienas prancūzas, kurio žymės taip pat atitiko Pascualio nurodytasias.

Stopiello rezignuodamas nu- moja ranka.

- Visa tai nieko nereikšcia. Gal Pascualis mato vaiduoklius. Ar jūs galite man duoti paslap- tingosios moters registracijos lapelį? - jo balsas skamba kiek ironiškai.

Santos atverčia vieną bylą ir priešais komisarą padeda žalią registracijos lapelį.

Stopiello žvilgtelgia į popierį. "Jeannine Patenotre" - įrašyta jame. Komisaras įsikiša į jį kišene. Bet tas vardas jam nieko nesako.

*

Policijos viršininkas Dagosto kiek nuobodžiaudamas klauso ko- misaro pasakojimo. Ir jis never- tina naujųjų žmogžudystės pėd- sakų.

- Man tas reikalas nepatinka,

- pagaliau jis sako komisarui.

- Jaunasis kelneris turi perla- kią vaizduotę. Jis tik septynio-

likos metų. Jam reikalas at- rodo panašus į spektaklį, kuriame jis vaidina pagrindinę rolę. Kas žino, ką vaikėzas rytoj išgalvos?

Komisaras Stopiello pritaria savo viršininkui.

- Mes turime surasti, kokį vaidmenį nužudytasis vaidino Eu- ropoje per karą ir po jo. Tai vienintelis kelias.

Jau po trijų dienų jie žino, kad, kreipdamiesi į kolegas pran- cūzus, atsimušė į tylos sieną. Apie moterį pavarde Jeannine Patenotre Paryžiuje nieko neži- noma. Ir jos palydovas, čia pa- sivaadinęs Maurice Billet, ten nežinomas. Lėktuvų ir laivų ben- drovių keleivių sąrašuose taip pat nerandama tokių pavardžių.

Dabar Dagosto ir Stopiello ži- no, kad prancūzų policija buvo klaidingas adresas. Jiems reiktų kreiptis į prancūzų slaptąją tar- nybą. Bet slaptosios tarnybos niekada netelkia informacijų.

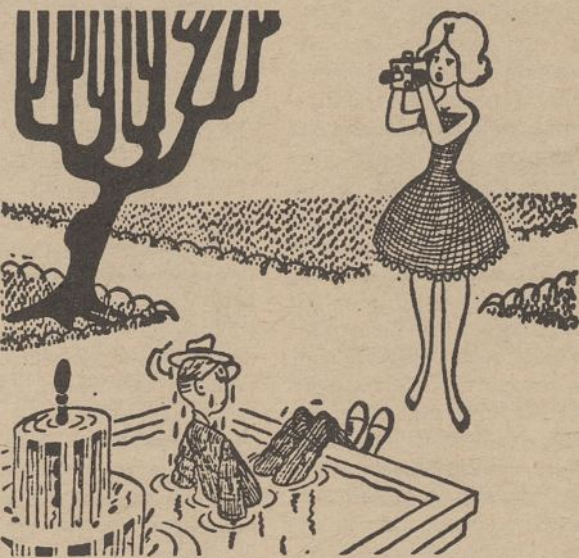
Pačiame Montevideo jie nusta- to neabejotinus ryšius tarp Max Balsac ir nužudytojo. Kai kurie ženklai rodo, kad Labrooy ir Balsac buvę pažįstami Paryžiuje vokiečių okupacijos metu.

Vos tik Balsacui su žmona iš- plaukus, Montevideo policija gau- na anoniminį pranešimą, kad Bal- sac esąs brolis pogrindžio są- jūdį žinomo Zolos, kuris turė- jęs konfliktą su nužudytuoju.

Dabar Montevideo policija tiki, kad Balsaco suėmimas vis dėlto padėtų šį tą išryškinti. Praside- da pabėgusios poros medžioklė. Lėktuvu Stopiello pasiveja laivą. Le Havre uoste pora areštuojama, bet po ilgesnio tardymo pran- cūzų policija juos paleidžia dėl nepakankamų įrodymų. Apie karo dienomis veikusį "Zolą" niekas nieko nežino...

Taip pasibaigia kitas žvalgybų kovos skyrelis, kurio paslaptis nepaaiškės tol, kol slaptųjų tar- nybų spintos nebus atidarytos.

Anglų agentas Maynard - Labrooy matyt permaža dėmesio atkreipęs į susitikimą su Jeannine Patenotre Alžire, kada ji pagrasino: "Tu išdavei žudi- kams Zolą, ir aš nenurimsiu, kol už jo mirtį bus atkeršyta..." (Bus daugiau)

Foto konkurso taisyklės

Tema: "Mūsų jaunimas" — mažieji, moksleiviai, studentai; jų užsiėmimai, organizacinė veikla, pramogos ir t.t.

Dalyvauti gali visi lietuviai foto mėgėjai ir profe- sionalai iš visų pasaulio kraštų. Nuotraukų skaičius neribojamas.

Data: nuo paskelbimo dienos iki š. m. kovo 31 d. (pašto atspaudimo data). Dalyviai prašomi pradėti siųsti nuotraukas tuoj pat, kad jų per daug nesusitelktų pabaigoje.

Sprendėjai: visi Dirvos skaitytojai; balsuoja už tris, jų nuomone, geriausias nuotraukas.

Vykdydmas: konkurso dalyviai siunčia nespalvo- tas, nemažesnes už atviruką, blizgančio paviršiaus foto kopijas su jų pavadinimais ir turimais techniniais, duomenimis (aprašymu, ką ji vaizduoja, nuotraukoje esančių asmenų pavardėmis ir t.t.) — Dirvos redakcijai, 6907 Superior Ave., Cleve- land, 3, Ohio, pažymėdami, kad jos skirtos konkursui. Gautos nuotraukos numeruo- jamos ir pagal gavimo eilę skelbiamos Dirvoje. Balsuojama, konkursui pasibai- gus, specialiu balsavimo lapeliu, kuris bus atspausdintas Dirvoje, drauge pakartojant sumažintas konkurse dalyvavusias nuo- traukas.

Premijos: a) dalyviams — daugiausiai balsų su- rinkusi nuotrauka gauna \$50 premiją, antroji — \$30, trečioji — \$20.

Balsų skaičiavimo komisijos sąstatas bus paskelb- tas prieš balsavimą.

-- Kas sakė, kad mes neturime gyvos A-bombos?

"GIMTOJI KALBA" STUMIASI Į PRIEKĮ

"Gimtoji Kalba". bendrinės mūsų kalbos laikraštis, pamažu stumiasi į priekį. Štai savo skaietytojus jau pasiekė 1959 m. 2 - 3 (4 - 5) dvigubas numeris.

A. Dundulis prof. dr. Pr. Skardžiaus 60 metų sukakties proga apžvelgia šio produktyvaus lituanisto kalbotyrininko gyvenimą ir darbą. St. Barzdukas į gimtosios kalbos išlaikymą ir tobulinimą pažįsti kaip į kultūrinio mūsų subrendimo egzaminą laikymą. Pr. Skardžius aiškinasi, kas yra pati "Gimtoji Kalba" - laikraštis ar žurnalas? J. Vaišnys SJ pasisako dėl kai kurių mūsų krikštavardžių (Birutės ir Gražinos, Stasio ir Kazio, Jono ir Juozo) vartojimo anglų kalboje. Pr. Čepėnas rašo klausimu "kalbėkite lietuviškai", nes reikia "ne pamokslus vaikams sakyti, bet išmokyti juos lietuviškai, ir tada jie tikrai turės drąsos kalbėti lietuviškai" P. J. vėl duoda 133 rečiau vartojamus žodžius mūsų "žodyniui turtinti" (tesinys iš GK Nr. 1). Vyt. Širvydas duoda mokslininkų "kelias pastabas apie mūsų kalbą", P. Č. reiškia "menką pageidavimą", kad spausdinamųjų knygų kalba būtų itin sklandi bei taisyklinga, L.D. iškelia nepavykusį "vieną kalbinį bandymą" įpratinti skirti reikšmėmis žodžius pateikti ir patiekti bei įsilyti taisyklingai rašyti žodžius graso, grasina, gresia (be nosinių balsių a ir e jų šaknyse), A. Dundulis teikia rašyti įstaigų pavadinimus Valančiaus Mokykla, Čiurlionio Meno Galerija be "vardo" (ne: Valančiaus Vardo Mokykla, Čiurlionio Vardo Meno Galerija). Apžvalgoje Jonas Valaitis duoda "Ką atsimenu apie Petrą Kriau-

čiūną", dr. K. Gudaitis "Pluoštą medicinos terminų". Klausimų kraitelė P.S. paaiškina, kodėl geriau vartoti žodžius tremtis (ne: ištremtis, saviraiška (ne: savęs išraiška), charta (ne: čarteris), taip pat apgina žodžius praverėti ir pravėrėti "pravarčiam būti". Spaudos apžvalgoje V. Prižgintas, J. M. Laurinaitis ir B. Masiulis supažindina su lietuvių ir nelietuvių (vokiečių ir lenkų) spaudoj įdėtomis kalbinėmis recenzijomis bei kitais pasisakymais lietuvių kalbos ir jos vartosenos klausimais. Recenzijų skyrių B. Babrauskas nagrinėja Kazio Bradūno "Morenų ugnis" ("Poezija, kelianti susimąstymą"), L. D. pasisako dėl poros "Dirvoje" įdėtų kalbinių recenzijų, gindamas žodžio gi vartojimą tokiuose kalbiniuose žodžių junginiuose kaip "totoriai gi užė", skaitvardžio dvylika galininko rašymą be nosinės ir kt. Pačiojo pabaigoje A. Gintneris painformuoja apie nesėkme pasibaigusias pastangas išsirutinti lietuvių kalbos dėstymą viename iš Čikagos universitetų.

Toks yra šio "Gimtosios Kalbos" numerio turinys: Kaip matome, laikraščio redaktoriams ir bendradarbiams rūpi gyvinti patį lietuvių kalbos klausimą ir pateikti reikiamų duomenų taisyklingai kasdieninei jos vartosenai. Taigi dirbamas didžiai naudingas ir reikalingas darbas. Negalime nesutikti su vieno straipsnio autoriaus įtaigofimui: "Taigi žinome, ko norime, ką turime daryti ir kaip elgtis. Šiuo atžvilgiu laikome kultūrinio savo subrendimo egzaminą. Nelengvas

tai egzaminas neturintiems gimtosios žemės po savo kojomis. Bet tautinė mūsų ateitis ir tautinis mūsų likimas reikalauja, kad šis egzaminas būtų išlaikytas gerai. Tam mus taip pat įpareigoja ir mūsų pirmtakai, nieko nesigailėję mūsų kalbos kilimui ir pažangai".

Kaipgi mes šį egzaminą laikome iš tikrųjų? Nekaip. Tai matyti taip pat iš šio "Gimtosios Kalbos" numerio, kur kito straipsnio autorius nurodo, kad "nemaža (mūsų) laikraštinių, rašytojų, net mokytojų bei profesorių" ir toliau visai nekreipia dėmesio į jau pateiktuosius "Gimtosios Kalbos" nurodymus. Todėl ir mes kartu su šiuo autorium statome tą patį klausimą: įdomu bus pasėkti, kaip seksis toliau šis mokslas?

Įdomu taip pat, kas "Gimtosios Kalbos" mokslui rodo savo dėmesio apskritai. Vaizdą padeda sudaryti laikraščio skelbiama- sis prenumeratorių sąrašas. Jame terandame pvz. vos vienuolika Clevelando lietuvių pavardžių. O kur kiti? Kur mūsų veikėjai, intelektualai, rašto ir žodžio įžymieji vyrai bei moterys? Argi jiems iš tikrųjų jau nereikėtų bendrinės mūsų kalbos kultūra ir kilimu specialiai besirūpinančio laikraščio? Lyg ir nesmagu pasidaro...

Vartydami "Gimtosios Kalbos" paskutiniojo numerio puslapius, randame kai kurių ateity vengtinų nenuoseklumų Pvz. rašoma: Vytauto Didžiojo Universitetas (visos didžiosios raidės) ir Humanitarinių Mokslų fakultetas (paskutinis pavadinimo žodis parašytas jau mažąja raide); "Tarybinės kalbotyros teorija ir praktika" ir "Tarybinė Kalbotyra Lietuvoje" (žodis kalbotyra vienu atveju straipsnio pavadinime rašomas mažąja, kitu atveju didžiąja raide). Tos pačios rūšies pavadinimuose reikėtų vienodai rašyti.

"Gimtosios Kalbos" redaktoriaus yra P. Jonikas, redakcinę komisiją sudaro daktarai P. Jonikas, A. Salsys, Pr. Skardžius, redakcijos talkininkai B. Babrauskas, A. Dundulis, J. M. Laurinaitis, D. Velička. "Gimtoji Kalba" yra Lietuvių Kalbos Draugijos organas, leidžiamas JAV LB Kultūros Fondo.

St. Barzdukas

SKAUTAI

Su naujais metais pasikeitė aukščiausioji Bostono skautų vadovybė. Baltijos tuntuvi vadovauti paskirta Ona Mučinskienė — 155 "N" St., South Boston 27, Mass. Tel. AN 8-7885.

LAPINAI KLAJŪNAI

Atlanto rajono vadeivos žiniomis Bostono "Lapinių Klajūnų" skautų vyčių būrelis per Kalėdas buvo surengęs šaunų vakarą. Iš gauto pelno \$100 pasiuntė Vokietijoje esantiems lietuviams skautams. "Lapinių Klajūnų" bū-

Paukščių piliakalnis Lietuvoje

DAINAVOS "VESTUVIŲ" PREMJERA CHICAGOJE

Mėsėdis baigiasi, gavėnia artinasi, taigi su "Vestuvėmis" Dainavai reikėjo pasiskubinti. Tad ir įvyko tos "Vestuvės" sausio 24 d. Marijos Aukšt. mokyklos salėje. Kad jos buvo labai lauktos, rodo jau ir tai, kad bilietai daugiau kaip prieš savaitę buvo išparduoti.

Kiek jau iš spaudos žinojome, ruošėsi Dainava "Vestuvėms" ištisus metus. "Draugo" laureatas Jeronimas Ignatonis tekstą rašė, Algirdas Kaulėnas režisavo, ansamblio vadovas Stepas Sodeika su Algii Šimkumi dainų mokė. Ir šokėjams, rodos, vien tik Izoldos Ralienės nepakako: pasikvietė ir "Ateitį" ir Aukšt. Lituanistikos mokyklą (čia bent Faustas Strolia su akordeonu duoklę atidavė) ir Balio Pakšto kapeliją.

Pasikviesta ir aktorių iš šalies: numatyti jaunikį Levuką vaidinęs Stasys Bernatavičius, tikrąjį jaunikį Pranuką vaidinęs Alfis Brinka, piršlio Bendžiaus rolėje bujofęs Julius Balutis, senmergė Leokadiją suktūrusi Elena Rukuižienė ir aludario bei teisėjo rolėse pasirodęs Edvardas Radvila, neužmirštant, kad Dainava turi ir savo stiprių, ne kartą scenoje užgrūdintų, o taipgi ir debiutuojančių pajėgų, kaip Albertas Stockus (Galinis), Emilija Gėperienė (Galiniene), Irena Radienė (Verutė), Stefa Lazauskienė (Petrutė), Gražina Peraravičiūtė (Savutė), Adelė Latonienė (Svočia), Nikodemus Micius (Paulius), Jonas Narukynas

relis buvo sudarytas iš sk. vyčių, atliekančių karinę tarnybą. Ar tik nebus jie pabaigę "nešioti mundurėlį" ir dabar įsijungia plačion Bostono ir Atlanto rajono skautiškon veiklon.

BAIGĖ GILWELLIO KURSUS

Bradfordo (Anglijoje) liet. sk. tautininkas pskn. Juozas Bružinskas pernai baigė sk. vadų Gilwellio Miško Ženklo mokyklą. Jam įteikti atitinkami ženklai ir pažymėjimas.

(Martynas), Vytautas Lazauskas (Piemenukas), Dalia Beinoraitė, Brigita Paulauskaitė, Vytas Radvys, Juozas Ulevičius ir kiti.

Taigi, tikėtis buvo iš ko.

J. Ignatonis nieko naujo bandyti nerizikavo. Pasiėmė gerai išmaltą ir išbandytą temą: tokį tai lietuviškos meilės trikampį. Verutė myli Pranuką, kuris tėra tik jos tėvo bernas. Tėvai nori išleisti Verutę už Levuko dėlto, kad anas turtingas. Nors ir nevalieka (turtas, kaip jau seniai žinoma, žmogų dege-neruoja). Intrigai pagyventipridėta dar ir senmergė Leokadija, ir piemenukas, labai palankūs personažai, ypač humoro dėliai. Autorius reikalą skausmingai ištempė iki šešių paveikslų ir trijų valandų. Su primityviais monologais, banaliausiomis deklaracijomis, šienapiūtė, meditacijomis, debesims plaukiant ir taip toliau.

Jeigu J. Ignatonis būtų turėjęs nor nedidelę dalį savikritikos, jis būtų abu pirmuosius paveikslus (šienapiūtę ir pavar- karį) nubraukęs, ir viską, kas juose buvo dialogiškai gero, sukėjęs į sekančius. Gi gero, reikia pripažinti, ir ten šis tas buvo.

Režisoriaus A. Kaulėnas Chicagoje dar nematytas. Reikia jį pagirti, kad parodė publikai, jog ne visi lietuviški seniai čebatuoti ir sergą dusuliu, kad moterys turi scenoje ką veikti šalia rankų šluostymo į priejuos-tes. Reikia jį pagirti už kele- tų gerų masinių scenų. Tačiau už laiką reikia ir papeikti.

Ir pirmiausia už perdidelį norą "režisuoti". Ir ten, kur reikia ir nerėkia. Būtent: kada vienoje scenos pusėje šokami tokie puikūs ir detalai švaliai paruošti šokiai, kaip šadutė ar Žilvitis, kitoje scenos pusėje, lyg specialiai publikai išblaškyti, buvo daromi įvairūs nereikalingi manevrai. Suprantamas režisoriaus noras, kad kiekvienas aktorius scenoje būtų užimtas. Tačiau to pasiekti galima ir be tokių ryškių perdėjimų.

Nedaug ką, bent šiuo atveju, belieka pasakyti apie muzikos vadovus. Didžioji dainų dalis buvo dainuota "Nemunas žydi", "Šienapiūtėje" ir kituose Dainavos statytuose veikaluose. Gal tik pora dainų tepridėta naujų. Žinoma, ir senąsias reikėjo atnaujinti. Ir tos dainos buvo puikiai išpildytos, išskyrus tuos atvejus, kad buvo dainuojamos užkulisy, scenoj kam nors, ką nors bereikšmingo atliekant. Bet čia jau ne muzikos paruošėjų kaltė.

Jonas Tričys "Vestuves" dekoravo sąžiningai. Ir tai daug ką pasako. Reiškia, bent techniškai jos buvo atliktos be prie-kaistų. Ir rīšosi su bendra veikalo nuotaika. Be aukštesnių po- lėkių ar pretenzijų, tačiau nuo- širdžiai ir sąžiningai. Ta pačia proga reikia paminėti ir žino- mą apšvietimo meistrą Stasį Ga- siūną. Reikia paminėti ir tech- ninį režisoriaus pavaduotoją Aleką Smilgevičių ir dekoraci- jų tvarkytoją Vytautą Tifūnėlį.

Šokiai buvo atlikti gyvai, su grakštumu, energija ir įsijauti- mu.

Iš aktorių neabejotinai išsisky- rė Julius Balutis, davęs natū- ralų, neperdėtą, o tačiau nė kiek su mūsų scenos ar gyvenimo tradicijomis neprasilenkiantį piršlio tipą. Trečiojo veiksmo pirmajame veikse J. Balutis su- žibėjo sugebėjimu visą didžiulę veikėjų masę paversti gyvu, pa- gaunančiu skūriuru.

Edvardas Radvila kiek sušar- žuotoje aludario rolėje buvo irgi įtikinantis ir įdomus. Gana są- žiningai savo nedėkingą senmer- gės rolę vežė ir Elena Rukui- žienė. Irenos Radienės ir Ste- fanijos Lazauskienės rolės tie- siog prašėsi sukeičiamos. Alber- to Stočkaus rolė tiesiog reikala- vo aktoriaus su scenos rutina ir ištverme.

Baigiant... Ką gi baigiant? Vis- tiek džiaugėmės, kad Dainava gyva, kad siekia, kad pasiekia, kad neina atgal... O gyvenimas ir nuolatinis žygis per aspera ad astra. Ir sekmės!

Kęstas Reikalas

Rašytojas Stasius Būdas, kurio naujos apysakos "Rūsti siena" ištraukas pradėdame spausdinti šiame Dirvos numeryje.

RŪSTI SIENA

STASIUS BŪDAVAS

(Ištrauka iš spaudos draudimo laikus vaizduojančios apysakos)

Rapolas ir Jurgis sudūrė kaktas į palėpės langelį. Nuo svirno lubų Bertašiaus sodyba buvo matyti aiškiai ir plačiai. Ten viskas virė ir maišėsi kaip kokiame prekybosje. Stumdėsi vienas pro kitą, šmižuoliavo kar- tu vyrai, moterys ir vaikai.

O virš tų krypuliuojančių galvų ten buvo iškilusi drąsi ir iškilinga cerkvė, aukštai prašaudama pro kitų trobesių stogus. Dairėsi ji išdidžiai savo išpūstu bokštu ir džiaugėsi tais nematytais būriais, kurie tikrai dėl jos čia taip tirštai suplaukė.

Diena buvo iš pačių gražiųjų. Saulė jau nebesuvaldė savo dėsnumo ir pylė spindulius kaip šiltą potvynį.

— Pamatysi, Rapoliuk, tuoj čia atbildės jų Dievas, — persivėrė Jurgis virš Rapolo galvos.

Minia sodyboj vis augo ir tirštėjo. Ir dar nebuvo pabaigos, nes iš visų kraštų vis plaukė dideli ir maži vežimai. Kieme vietos jau nebebuvo, ir nauji būriai pasipylė už svirno ir daržinės. Dar kiti pasistumdė net į pievą, kuri plačiu lanku buvo apriekusi jauną beržyną. Vežimų į kiemą niekas neleido ir jų eilės plačiai išsipylė rugienose.

— O popai savo barzdas jau iš vakarė čia atidulkinio,

— kalbėjo toliau Jurgis, — visą naktį jie krankė ir blaškėsi, tabalavo savo sijonais.

Rapolas nieko neatsakė, tik giliau įkišo galvą į lan- gelį. Jo akys buvo smalsiai įsikibusios į Bertašiaus sodybą.

O sodyboj visi buvo užsiėmę — nuo didelio iki mažiausio. Vieni dar kalė paskutines vinis, kiti tempė vainikus ant cerkvės stogo, o keli krypuliavo net pačioje bokšto smailumoje ir čia tvirtino tirštų žalumynų pyne. Šitie rėkė garsiausiai ir blaškėsi, kad tik tai kiti girdėtų ir matytų jų drąsybę ir darbštumą.

Niekuomet Bertašiaus sodyba nebuvo taip išmar- ginta ir gyva. Visi patvoriai, net patys nuošaliausi užka- bariai buvo nukaišioti jaunais berželiais. Tačiau pati di- džioji iškilinė susimetė prie vartų. Čia buvo pastatyti platūs ir aukšti rėmai, nuo žemės ligi viršaus apkrauti vainikais ir gelių puokštėmis. Taip pat ir žmonių buvo čia pats susitvenkimas. O jų galo nesimatė. Be poilsio ir pabaigos kilsavo dulkės visais keliais ir vieškeliais, o ve- žimų eilės baigė užtvindyti rugių ražienas.

— Ale iš peklos ir pūsta čia to srutyno, — kalbėjo Jurgis, spausdamas savo krūtine Rapolo petį, — kai pra- trūko nuo ausros, tai taip ir neužsidaro, kaip kokie pa- laidi viduriai.

— O caras ar neturi burliokų, Jurgiuk? — pagaliau pravėrė burną Rapolas, — juk aptvindė mūsų žemę kaip varnais.

Cerkvės durys buvo dar uždažtos. Skersai jų kabojo sunkus ir tirštas vainikas. Viršum jų buvo pakabinti du didžiuliai paveikslai — caro ir dar kažkokio šventojo. Aplink šitą vietą taip pat virė kamsalynė, daugiausia vaikų ir moterų. Tik niekas jų prie durų neleido ir laikas nuolaiko kažkas atgal pavarydavo.

Tuo metu vyrai atitempė ilgą stalą ir pastatė ant

laiptų aikštelės, prieš duris ir vainiką. Čia pat išdygo ir trys popai, jie apibėgo kelius kartus stalą, paskui nu- kiukšnojo laiptais žemyn, pasitarė sukišę galvas ir kaž- kur pranyko.

Jurgis atsišlė nuo langelio, pasitampė, pasirąžė ir pasakė:

— Jau nugarą įlaužiau beveizėdamas į tuos šeton- snukius.

— Ale gražių žodžių turi prisirinkęs, Jurgiuk, — pasakė Rapolas, nepakeldamas galvos, o paskui sušuko, rodydamas į laukus:

— Veizėk, veizėk, Jurgi, ten kažkas atvažiuoja!

— Tai kad čia visa pekla važiuoja, Rapoliuk. Pasi- leido iš visų galų ir neužtrūksta.

— Ne, ne, Jurgiuk, ten kažkas neprastas važiuoja. Matai kaip žmonės pradėjo šumuliuoti, visi metasi į tą pusę.

Teisybė, minia daužėsi kaip banga į aną šoną, bet kareiviai juos tuoj sulaikė. Tačiau nebuvo jiems taip lengva, nes dabar darėsi pats sujudimas ir visi kunku- liavo, lauždamiesi be tvarkos ir tarpuvartė.

Ir tada iš vieškelio pasuko keli vežimai, pasileisdami ticsiai į sodybą. Žmonės tuoj apkrito arklius, įsikabino į ratus ir tie nebegalėjo toliau judėti. Čia laukan išvirto didelis žandarų būrys ir tuoj pasisklaidė po minią.

— Man rodos, kad ši vakarą bus gerai, Jurgiuk, — kalbėjo Rapolas, neatplėšdamas akių nuo kiemo ir lau- kų, — pamatysi, nusivarys jie nuo kojų, prisigers, iškris kaip lapas ir jau nebedabos sienos. Galėsim tada lengvai ir kanteikį į Prūsus perimesti. Susikrimitęs žmogus nuo ryto ligi vakaro, taip nori sieną perėti, net gaila beveizint.

(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kas padės bendradarbiams krauti kraitį?

Dirvos bendradarbis Juozas Žilvinas, savo skyriuje "Vardai ir darbai", prieš kelias dienas Dirvoje iškėlė mintį, kad varantis pirmyn, reikia dar rūpintis ir sudaryti kraitį geriems bendradarbiams nors kiek atlyginti. Jis sako: "Dirva jau sėkmingai įgyvendino daugeliui neįtikimus sumanymus, kodėl dar negalėtų pamėginti vieną: krauti bendradarbiams kraitį aukų būdu, skelbiant aukotojus laikraštyje ir nuolat apie kraitį primenant". Tas fondas, paties J. Žilvino žodžiais, daugiausia reikalingas, kad Dirvoje būtų stiprus grožinės literatūros skyrius, kad Dirva visais atžvilgiais būtų stiprus ir įdomus laikraštis, į kokį žingsnis po žingsnio ir vystosi.

Jau keliais atvejais, kalbant apie laikraščio gerinimą, mes buvome užsiminę, kad be gerų, paslankių bendradarbių, gero laikraščio niekas nepadarė ir nepadarys. Pagaliau, tai visi skaitytojai nusimano, o laikraščio leidėjai labai gerai žino. Tik visa bėda lietuviškiems laikraščiams, kad jų ištekliai tokie nedideli, jog įvairių sričių geriams bendradarbiams suorganizuoti ir juos išlaikyti, nors ir labai mažai atlyginant, lėšų nėra. Tat daugumą turi verstis pripuolamais bendradarbiais. O pripuolami bendradarbiai gali duoti tik pripuolamą laikraščio turinį.

Dirvą dažniau ir jos turinį gerinant, tas Juozas Žilvinas klausimas, kad būtų daugiau pajėgių ir gerai pasiruošusių bendradarbių, buvo ir tebėra aktualus. Nors mums pasisekė nemažai naujų jėgų į laikraštį įjungti, bet jų dar daug daugiau reikia. Yra dar visa eilė sričių, kurios tebėra neaptvarkytos. Yra dar eilė sumanymų, kurie dėl tų pačių priežasčių neįgyvendinti. O tai padaryti galima, bet reikia daugiau išteklių, kurių dabar iš bendros kasos neįmanoma paimti, nes jie kitiems, būtinaiems reikalingi skirti. Todėl bent pradžioje, jei atsiarstų aukotojų ar mecenatų, kurie tai paremtų, įdėdami savo auką į bendradarbių kraitį, būtų labai didelė parama laikraščio augimui. Ta parama dar stipriau įsuktų Dirvos gerinimą, o tuo pačiu, neabejojama, ir skaitytojų daugėjimą.

Mums tikrai miela, kad tokius klausimus nevengia kelti patys mūsų bendradarbiai, kurie iš visos širdies nori, kad Dirva dar gretesniais žingsniais darytųsi kiekvienos lietuviškos šeimos būtinu laikraščiu. Mums nemažiau bus miela, jei į tą prašymą atsilieps tie, kurie nori gausesnės, įvairesnės, naujas sritis apimančios bendradarbių šeimos. Ir visa tai, kaip jau minėta, tikrai galima padaryti. Tik reikia tiems bendradarbiams sukrauti kraitį. Kraitį vienkartinį, šiems metams, nes pilnai tikima, kad skaitytojų šeimai paaugus, jau pats laikraštis tą kraitį galės pastoviai išlaikyti. Tat ir noriu čia paprašyti, kad tie Dirvos bičiuliai, kurie išgali, kurie Dirvos augimu lygiai tiek pat sielojasi, kaip ir mūsų geras bendradarbis Juozas Žilvinas, ateitų į talką. Vieni gal į tą bendradarbiams atlyginti kraitį galės įdėti dolerį, kitiems gal nesunku bus duoti ir dešimtinę, o juk yra ir tokių, kuriems ir su didesne suma ne taip jau sunku skirtis. Svarbu, kad būtų atsiliepta ir vėl sudarytos sąlygos Dirvą dar patrauklesniu keliu vesti. Vesti, įjungiant pačius pajėgiausius mūsų rašytojus, dailininkus, laikraštininkus. Tat kas bus pirmieji, kurie tą šiemetinį kraitį padės sukrauti?

B. G.

ADOMAS GALDIKAS ATITAISO V.K. JONYNO IŠVEDŽIOJIMUS

Dirvoje buvo "Pokalbis su dailininku V.K. Jonynu". Jame p. Jonynas perspėjo nemaišyti akvarėlės su gausiu ir tempera technika, nes šios nesančios tokios pastovios. Kadangi aš beveik vienintelis dirbu temperos technika, ir asmenims, kurie įsigydavo mano darbus užtikrinavau, kad tempera yra viena iš pastoviausių technika, todėl esu verčiamas atitaistyti p. Jonyno išvedžiojimus.

Visų tapybinių technika pagrindas yra dažų pigmentai, kurie vienoje technikoje smulkiau, kitoje stambiau sutrinami. Tų pigmentų rišamas ir klįjojamas elementas sudaro skirtingas technikas. Akvarėlei vartojama gumiarabikas, medus ir kita, kas kiekvienos firmos laikoma paslaptimi. Aliejinė tapyba pagrindas linų aliejus su visokiais ki-

tais dalykais. Temperoje pagrindas emulsija sudaroma iš kazeino arba kiaušinių su visokiais konservuojančiais priedais, taipgi klįjai, stiklo vanduo ir tt.

Akvarėlės amžius siekia apie porą šimtmečių. Tempera atsirado priešistoriniais laikais-tarp 50 tūkstančių ir 10 tūkstančių metų, ką įrodo priešistoriniai urvų "Lascaux" tapiniai, neseniai rasti Prancūzijoje, o taip pat ir Ispanijoje. Vėlyvesnės yra Alt-Cucha stebuklingos temperos, esančios Volkskundemuseum, Berlyne. Iki Van Eyck (1380-1441) išradimo aliejinės tapybos, Europos tapyba buvo tik tempera, dažnai padengta levkasu. O kaip ji puikiai išlaikė! Taip pat su rusų ir Bizantijos ikonomis.

A. Galdikas, Brooklyn

Nepakankamai įvertinta meilė laisvei

Pasirašius Korejos karo paliaubas, 1953 sausio 23 per 22, 000 kinų ir korėjiečių karo belaisvių atsisakė grįžti į komunistinę šiaurės Korėją ar į raudonąją Kiniją. Tautinė Kinija ir laisvoji Korėja sausio 23 d. paskelbė Azijos Laisvės Dieną. Šiemet tos dienos proga Pavergtųjų Seimas išleido atsisaukdamą Azijos tautų antikomunistinę lygą ir sausio 22 turėjo bendrą posėdį su tautinės Kinijos ir laisvosios Kinijos ambasadoriais.

Pavergtųjų Seimo atsisaukimas išskėlė sovietų pavergtų Azijos ir Europos tautų solidarumą kovoję dėl laisvės ir priminė, kad demokratijos kovoję su sovietiniu totalizmu ligi šiol nedavtinama komunistų pavergtų tautų meilė laisvei. Dėl to laisvėje esančių pavergtų tautų atstovų uždavinys atidaryti laisvajam pasauliui akis ir parodyti teisingą kelią į demokratijos laimėjimą ir į tikrą taiką-kelią dinamiškos politikos vienybėje su pavergtomis tautomis.

Pavergtųjų Seimo posėdyje tautinės Kinijos ambasadorius Dr. Tsiang pabrėžė, kad, nors kova dėl laisvės pirmiausia priklauso patiems laisvę atimtiesiems, pavergtųjų vergija yra sykiu ir laisvųjų laisvei grėsmė. Jis taip pat paneigė tariamą Sov. Sąjungos ir raudonosios Kinijos

interesų kryžiavimąsi ir iš to galimą tų dviejų totalizmų susikirtimą. Nei dabarty, nei artimesnėje ateity tokiame susikirtimui nesą pagrindo.

Laisvosios Korėjos ambasadorius B.C. Limb paryškino sovietų siekiamos Rytų-Vakarų vadinamos koegzistencijos tikrąją prasmę. Per tą koegzistenciją Kremlius siekia, kad laisvasis pasaulis pasidarytų pats savo laisvės duobkasy.

Kor.

WASHINGTON

Sausio 30 d., 8 val. vakaro, "Catholic Daughters of America" klubo patalpose, Scot Circle No. 2, Washingtono Liet. Moterų Klubas rengia koncertą-šokių vakarą.

Programą išpildys solistė Barbora Darlys ir dramos aktorius Henrikas Kačinskas. Šokiams gros Libermano orkestras.

Bus moterų paruoštas, turtingas bufetas. Pelnas, kaip visada, skiriamas lietuvių labdarybės reikalam.

Maloniai laukiame svečių iš kaimyninių kolonijų.

*

Vasario 14 d. Washingtono Lietuvių Draugija minės Vasario 16-tąją.

10 val. ryto bus iškilmingos pamaldos šv. Mato katedroje. Pamokslą pasakys katedros rektorius Dr. J. K. Cartwright.

Po pamaldų bus priešpiečiai Washingtono viešbuty.

Vietinių laikraščių fotografai pageidauja, kad moterys dėvėtų tautinius rūbus.

*

Vasario 19 d. Karoliui Zalkauskui buvo padaryta antra smegenų operacija.

Jis guli National Institute of Health, Bethesda, Md.

*

Sausio 3 d. Alfonsas ir Regina (Norvaisaitė) Petručiai turėjo naujų namų įkurtuves ir savo dukros, kuri gimė spalio 6 d., krikštynas. Krikšto tėvais buvo Danutė Tautvilaitė ir Jokušas Stukas.

*

Elena ir Jonas Baliai nusipirko naują namą ir padarė įkurtuves.

Valentinos Kojelienės koncertas

Sausio 24, nuo 5:30 iki 7:00 val. p. p., New Yorko solo koncertų salėje (Town Hall) įvyko lietuvaits dainininkės Valentinos Kojelienės pirmasis Amerikoje koncertas, oficialus jos debiutas šioje krašte.

Pradėjusi dainavimo studijas dar Lietuvos konservatorijoje ir jas tęsusi Miunchene bei tęsianti Chicagoje, Valentina Kojelienė pasirodė beturinti labai malonaus tembro, kamerinio masto, subtiliai naudojamą sopraną balsą. Balsas idealus ramiesiems lyriškiems kūriniais atlikti, kūriniais, iš kokių programos didžiūma ir buvo sudaryta. Koncertas buvo aukšto muzikos kultūros lygio, tik, kaip New York Times recenzentas pastebėjo, dainininkė dar nėra pajėgi arijoms. Turbūt, su arijomis nesusitaiko ne tiek dainininkės balsinė medžiaga, kiek jos pabrėžtai santūrus temperamentas.

V. Kojelienės dainavimas pasižymėjo ir dar viena, pas labai daugelį jaunesniųjų dainininkų pastebima nedžiuginančia ypatybe: tarėnos ignoravimu. Programoje buvo dainuota kūriniai net penkiomis kalbomis (itališkai, vokiškai, prancūziškai, lietuviškai, ir angliškai) ir, deja, visų tebuvo įmanoma sugauti tik kurį nekurį žodį.

Dainininkų ir jų profesorių tarpe yra šalininkų tokios pažitros anot kurios dainininkas turis kreipti dėmesį tik į balso skambėjimą. Toki profesoriai moko dainuoti taip, kad būtų tariamos tik balsės, ir tos pačios

Konkursinė nuotrauka Nr.29

Keturi broliai Martynas, Gintautas, Algirdas ir Bronys studiuoja tėvų turimus lietuviško meno išdirbinius, pašto ženklus, pinigus ir kitus dalykus, norėdami geriau pažinti Lietuvą.

Trečdali pajamų sumokam mokesčiams ir nuošimčiams už paskolas

JONAS KAZLAUSKAS

Du didieji amerikiečių uždirbto dolerio vargintojai yra mokesčiai ir nuošimčiai už paskolas. Vidutiniškai jie paima 31% metinio uždarbio. Skaudus teigimas, bet tokia realybė gyvenime!

Seima, susidedanti iš keturių asmenų (du nepilnametėiai vaikai), turi mokėti mokesčius, turi turėti mokesčių gyventi. Mokėdama federalinius pajamų mokesčius už \$100.00 savaitinį atlyginimą, ji netenka \$450.00 į metus. Gyvendama savo name su \$8,000.00 paskola, ji bankui sumoka \$480.00 nuošimčių į metus skaičiuojant 6% paskolos lygį. Ši pirmoji pusė duoklės yra a t i duodama skaudžiausiai, kadangi daugiausia apie ją žinoma, o pasirinkimo joki.

Antroji duoklės medalis pusė yra skirtinga, ji teikia daugiau laisvės. Asmuo turi didesnį pasirinkimą ir, žinoma, kreditų suvilijotus amerikietis nepagali sumokėti ir antrosios duoklės pusės.

Seima perka televizijos aparatą, kainuojantį \$250, išsimokėjimui. Čia mokesčiai ir nuošimčiai už skolą yra puikiausia kombinacija dolerio plėšime. Pirkėjui sunku tuos paslėptus kaštus atrasti.

Pirmiausia jis moka 10% federalinių akcizo mokesčių (jie skaičiuojami gamintojo kainai), 3% ar 4% valstybės naudojimo mokesčio (sales tax) už mokamą kainą. Kai mokesčiai sumokėti, į darbą įsijungia nuošimčiai už \$200.00 skolą, kuri įmanoma vieniems metams.

Perkant prekę išsimokėjimui visada tenka mokėti dvi kainas: cash price ir credit price. Kredito kaina šiuo atveju yra 18% arba 1½% į mėnesį už neįsismokėtą sumą. Krautuvės siūloma lengvomis sąlygomis paskola pirmąjį mėnesį kainuoja \$3.00, antrąjį \$2.75 ir taip palaipsniui mažėja, kol išmokama skola.

\$250.00 televizijos aparatas mokesčių ir procentų formoje paima apie \$42.60. Panaši procedūra vyksta perkant automobilį, elektrinį vėsintuvą ar žolei pianti mašiną. Baldai neturi akcizo mokesčio — mažas atsiptimas.

Šeimoje įvyksta nelaimė, \$200.00 reikia tuojau sumokėti už gydymą. Negavus iš kitų šaltinių, tenka kreiptis į mažas paskolas bendroves, kurios šios rūšies paskolas duoda. Šiuo atveju mokesčių nėra, bet procentai čia yra pajėgūs paimti abi porcijas. \$200.00 paskola metams kainuoja apie \$39.00, nes mokama 3¼ į mėnesį už neįsismokėtą balansą.

Šis aukštas procentų lygis turi savo priežastis: nuošimčiai už naudojimąsi kito pinigais ir išlaidos sąryšyje su paskola. Ir vienas iš brangiausių kelių yra skolinis pinigus per šios rūšies paskolas bendroves, kurios klientai daugumoje nepažįstami ir pripuolami. O tai automatiškai padidina negrąžinamų skolų skaičių.

Didelis komercinis bankas, skolindamas \$100,00.00

(Nukelta į 6 psl.)

netiškai griežtai teisingą dainuojamų tekstų ištirimą, iš anksto atima jiems gerą pusę pasisekimo, -vr

TRECIOKAS AGENCY

ŠENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikiškite su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

"Reikia gudresnių komunistų"

Duok ranką,
Volga šaunuole,
Nemunui broliui...
Dabar mum pakeliui
Eiti vienu keliu,
Tas kelias aukštyn
Į žvaigždes...
Jus komunizman nuves.
Jonas Šimkus

★

Aną kartą čia sustojome ties klausimu, kaip Maskvos Lietuvai paskirtas gauleiteris Antanas Sniečkus nori bei sugeba pritaikinti ir vykdyti jam Maskvos nustatytą politiką Lietuvoje. Nejučiomis taip pat iškėlėme klausimą: kiek jis gali ir nori kalbėti lietuvių tautos vardu, jis pats asmeniškai ir jo vadovaujama Lietuvos kompartija?

Atsakymas galėtų būti čia labai aiškus, bet dvejopas.

Mes lietuviai užsienyje esame pripratę prie labai trumpo ir griežtai kategoriško atsakymo: - Sniečkus yra grynas maskol-bernis, lietuvių tautos išgama, okupantų tarnas, mūsų tautos naikintojas, kurį anksčiau ar vėliau išsilaisvinusi lietuvių tauta bematant išspjaus ir atitinkamai nubaus.

Bet šiandien taip trumpai ir griežtai į tą klausimą negali atsakyti Lietuvos visuomenė, ypač naujoji tarybinė (sovietinė) visuomenė. Jau greit bus 20 metų, kai su trimečio pertrauka Sniečkus tebėra Maskvos gauleiteris. Tas "anksčiau ar vėliau" išsilaisvinimas užtrunka gana ilgai, Reikia žmonėms gyventi. Tenka apsiprasti su sovietine santvarka ir Rusijos dominavimu. Vakary pasaulio pagalbos viltimis jau per skaudžiai teko nusivilti. Reikia verstis ir

manyti taip ir tiek, kiek sąlygos leidžia.

★

Pradėjęs pokalbį su Sniečku, aš nejučiomis kėliau dar vieną klausimą: kiek Sniečkus yra kompetetingas kalbėti Lietuvos kompartijos ir naujosios tarybinės visuomenės vardu, kai jis mus laisvuosius lietuvius ten išvadina "Lietuvių tautos priešais"? Pagaliau, kiek jis yra kompetetingas aiškinti marksizmo ir leninizmo mokslo?...

Aš tuo suabejojau. Gal juokina, bet man tokia avejonė visai

Vytauto Didžiojo muziejus rūmai Kaune, statyti nepriklausomybės metais, kokių komunistinis režimas Lietuvoje dar nesugebėjo pastatyti.

Lietuvos naujoji karta stebisi užsieny leidžiamom kalbom, kad Lietuvos komunistai širdies gilumoje tebėra išlikę geri lietuviai patriotai. Vienas asmuo, dabar studijuojantis Vilniuje, paliesdamas Justą Paleckį, mums rašo, kad jo mėgiamausia dabar daina "Pragėriau žirgelį ir kamanėles..." Nuotraukoje J. Paleckis (dešinėje) įteikia Bolševiko kolūkio pirmininkui Vladui Bengardavičiui sovietinį ordeną.

rimtai kilo. Marksas prieš šimtą metų yra pateikęs plačią kapitalizmo ir savo laikmečio filosofinių sistemų kritiką ir teoretinėje plotmėje ieškojęs at-

jiems pavyko pasiekti per pastarąjį keliolika metų?

Į mano rankas laimingu būdu neseniai pateko ilgesnis pranešimas apie gyvenimą ir padėtį

★

Turiu išakmiai pabrėžti, kad beskaitant man neatrodė, jog Mateikos pranešimas turėtų kokių provokacinių ar propagandinių tikslų. Jame nematyti intereso mus užsienyje suagituoti ar pa-

Įdomus pranešimas iš Lietuvos.- Jis nupiešia Lietuvos nuotaikas, kokios jos yra iš tikrųjų, gyvenimo praktikoje ir koks yra jaunosios sovietinės lietuvių visuomenės galvojimas.

sakymų į tai, kaip naujoji pasaulio visuomenė turėtų vystytis, kada "neišvengiamai" ateis proletariato diktatūros gaidynė. Rusų ar lietuvių tautos specialiu taisyklių jis nenustatė, pvz., kad ir dėl "nacionalizmo atgyvenų".

Leninas jau daugiau ir specialiai domėjosi Rusijos visuomenės ir Rusijos proletariato reikalais. Tačiau savo dvasia ir jis buvo dar internacionalistas. Kokias jis dėjo pareigas ir pripažino teises Rusijos proletariatui, tokias pat pareigas ir teises jis pripažino ir kitų tautų darbininkijai.

Bet vėliau visa pasikeitė. Politinė valdžia Rusijoje laimėjęs komunizmas tapo Rusijos ir rusų tautos interesų gynėju, nerusiškų tautų pavergėju ir išnaudotoju. Tų nerusiškų tautų komunistinės partijos jis uždėjo pirmą pareigą - ginti Rusijos imperijos reikalus ir liaupsinti pačią rusų tautą, kalbiškai, dvasiškai ir idėjiškai rusėti. Tai mes matėme iš karto ir tebeptomė šiandien Lietuvoje ir visose kitose sovietinėse "respublikose".

★

Mums, laisviems lietuviams užsienyje, kyla įdomus ir itin svarbus klausimas: kaip Sniečkui ir Lietuvos kompartijai šis uždavinys sekasi išspręsti ir kiek

okupuotoje Lietuvoje ligi 1959 vėlyvo rudens. Jame nėra beveik jokių didelių naujienų ir paslapčių, kurių mes čia ligšiol nebūtume žinoję ir savo laikraščiuose skaitę. Bet tas pranešimas man atrodė įdomus ir reikšmingas dviem atžvilgiais.

Pirma, jis autentiškas: jame išdėstyti faktai, nagrinėjami, įspūdžiai ir kaikurios išvados yra atliktos Lietuvoje, tų asmenų, kurie ten gyveno ir gyvena ir tą gyvenimą bei jo atmosferą tiesiogiai pažįsta. Antra (kas dar svarbiau ir įdomiau), šis pranešimas priklauso visai ypatingam ir naujam Lietuvos lietuvių visuomenės sluoksniui - naujajai "tarybinei visuomenei".

O tai yra lietuviška visuomenė, susidedanti iš jaunų žmonių (25-35 metų amžiaus), išaugusi ir brendusi jau sovietinėje santvarkoje, silpnai ar ir visiškai neprisimenanti Nepriklausomybės laikotarpio, sudaranti jai dar ne daugumą, tai kiekvienam atveju ryškiausia sovietinės visuomenės nugarkaulį. Tokio amžiaus žmonėmis jau pradeda atsiremti sovietinis ūkis, mokslas, administracija, kultūrinis gyvenimas, net ir pati kompartija.

Mano turimo pranešimo autorius ir jo draugai yra išimtinai miestų žmonės, tad jų informacijos ir galvojimas beveik visai neliečia kaimo ir kolcho-

lenki mūsų simpatijas komunizmui bei Rusijai. Anaiptol, greičiau priešingai.

Vienas iš jo tikslų yra nupiešti Lietuvos nuotaikas, kokios jos yra iš tikrųjų, gyvenimo praktikoje, ir parodyti, koks yra jaunosios sovietinės lietuvių visuomenės galvojimas. O gal pats

zinio gyvenimo. Jie - lojalūs sovietinei santvarkai ir yra josios gaminy. Vieni iš jų išėję ar tebeina augštuosius mokslus sovietiniuose Lietuvos universitetuose, kiti mokėsi ar specializavęsi Rusijos universitetuose. Vieni intymiai pažįsta Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir kitų vietovių gyvenimą, kiti plačiai išvažinėję Rusiją ir eilę jos respublikų. Treti susipažinę su satelitinį kraštų nuotaikomis, o vienas kitas, kaip atrodo, buvęs su kokia ekskursija ir kapitalistiniuose Vakaruose. Visai galimas dalykas, kad kaitas priklausos net kompartijai. Tad pranešimo autoriaus ar autorių akiratis gana platus.

Saugumo sumetimais aš negaliu jo čia išsiaištinėti. Tik vieną kitą sakinį, kaip parašyta. O šiaip - tik atpasakoti ko tiksliausiai įvairias mintis, samprotavimus, išvadas, nuotaikas. Sutraukiant, išdesitiliuojant, tik retai kur pridėdamas savo paties nuomonę ar komentarą, o kad skaitytojas nemaišytų - visos mano asmeniškios pastabos bus įrašomos tarp skliaustelių. Pats pranešimas liečia ne vieno asmens, bet ištisos grupės įspūdžių, tačiau prileistina, kad jis turėjo vieną redaktorių. Dėl trumpumo tą autorių toliau vadinysime - Algis Mateika.

O Algio Mateikos visuomenė yra kažkoks lyg vidurys tarp tų kraštutinių. Ji nepriklauso pagrindiniam ar juo labiau jokiems slaptiems "nacionalistinės rezistencijos" rateliams. Ji nebuvo ir šiandien nieko bendro neturi su "nacionalistiniais banditais".

Ji išaugo sovietinėje santvarkoje, susitaikė su ja, dirba joje ir kartais jos naudai - geruoju ar aplinkybių verčiamu, neturėdama kitokio pasirinkimo ar nematydama jam dabar prasmės. Ji stebinti, galvojanti, priimanti tai, kas sovietinėje santvarkoje jai atrodo teigiama, kritiškai vertinanti, kas bloga ar kvaila. Jei kraštutinių kairiųjų (tų batilaičių) tėra tik saujelė, o kraštutinių dešiniųjų tik žiauriai apnaikinti likučiai, tai Mateikos visuomenės vyrai ir merginos šiandien turėtų sudaryti aiškią sovietinės visuomenės daugumą.

Apie pirmuosius ir antruosius mes šį tą žinome ir ligšiol mūsų spaudoje vis gauname paskaičiuoti. Bet apie šią trečiąją, mums mažiausiai pažįstamą lietuvių grupę Tėvynėje - dar ne kiek, veik nieko. Tad gal būtų naudinga plačiau susipažinti su jos įspūdžiais ir galvojimais.

(Nukelta į 6 psl.)

Naujoji Lietuvos generacija, kuri Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį pažįsta tik iš savo tėvelių pasakojimo. Nuotraukoje Vilniaus universiteto pirmojo kurso geografės (iš kairės): kaunietė Joana Reivytė, viešvilietė Stasė Šebekaitė, gargždietė Verutė Gedvilaitė, kėdainietė Gražina Pavilionytė, veiverietė Milda Ramanauskaitė ir alytietė Genė Prakapaitė.

NEITIKĖTINA, BET TIESA...

• GIRTUOKLIAVIMAS pasaulyje yra išgalėjęs nuo to laiko, kai žmogus išmoko pasigaminti alkoholį. Senovės Romoje Cicerono sūnus galėdavo išgerti iš karto pusantro galiono vyno, tuo tarpu Novellius Torquatus išgirdavo du galionus ir nebūdavo girtas. Su alkoholizmu jau buvo bandoma kovoti ir tais laikais, bet be rezultato. Jei Hipokratas patardavo gerti pagal kiekvieno temperamento, Prancūzijos karalius Francois I buvo išleides įsakymą, kad girtuokliams trečia kartą nusigėrus, bus nupiauta ausis... Tačiau metraščiuose nieko neminama, ką jiems darydavo, kai nusigėrdavo ketvirtą kartą.

• IROKĖZAI, sekdami Afrikos tautų pavyzdžiu, nutarė irgi siekti nepriklausomybės. Aną dieną jų vadasi pasiuntė Kanados premjerui Diefenbakeriui ir JAV prezidentui Eisenhoweriui laiškus, kuriuose rašo: "Mes nepriklausome nei Kanadai nei JAV, nes nė vienas jų kraštų mums neduoda teisės balsuoti. Tad mes nutarėme nemokėti mokesčių, jei reikės, kreipsimės į Jungtines tautas..."

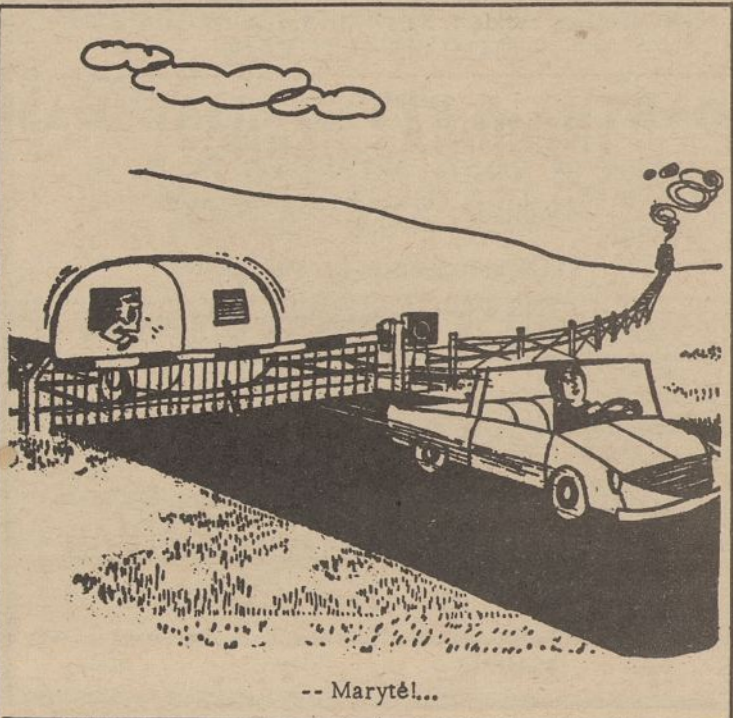
• SIŲ metų pradžioje New Yorko policija gatvėse rado paliktus 800 automobilių, kurių savininkai neatsiliepė, nes nenorėdami atnaujinti brangaus draudimo, kuris New Yorke yra privalomas, sutiko vėčiau atsakyti nuo seno automobilio.

• JUGOSLAVAI įsitikinę, kad gerdami žibala gali išsigydyti nuo vėžio. Tą "atradimą" padarė Liubica Pavlovič iš Krajuvač, kuri gydoma trejus metus radijo spinduliais nuo gimdos vėžio, galutinai buvo gydytojų pripažinta, kaip nepagydoma.

Patariama kaimynai, ant pilvo jį uždėjo žibalinį kompresą, bet kai ir tas nepadėjo, norėdama nusizudyti, išgėrė stiklinę žibalo... Ir, stebuklas, už kelių minučių skausmai pranyko. Tada ji pradėjo gerti žibala kai tik pajusdavo skausmą, ir taip keletą mėnesių. Šiandien Liubica, kuriai 90 metų, sakosi esanti sveika.

Panašiai su žibalu išgyrė ir Zvika Gavanovič, taip pat sirgusi gimdos vėžiu. Jos vyras, gydytojams atsisakius pagydyti, ją versdavo kiekvieną rytą ir vakarą išgerti šaukštą žibalo. Moteris šiandien sveika.

Gi Bozidor Milojevič, sirgęs plaučių vėžiu, taip pat gėrė kurį laiką žibala ir šiandien jaučiasi sveikas. Jugoslavų prof. Petrovič, vėžio specialistas, sako, kad šie patarimai galėtų būti ankstyvesnio gydymo ar psichologiški rezultatai, bet jugoslavai kaimiečiai dabar tiki daugiau žibalu, negu gydytojais.

-- Marytė...

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Vaikų kaukių balius

Šiemet vaikų kaukių vakaras įvyksta vasario 21 d., 2 val. po pietų, Jaunimo Centro namuose. Jis pavadintas "Pasakų šaly". Šį būlių praves ir vadovaus akt. Alfonsas Brinka.

Opera Trubadūrai eis tris dienas

Chicago vyrų choras, kuriam vadovauja ilgametis jos pirmininkas Vytautas Radžius, šiemet stato G. Verdi operą Trubadūrai. Ji eis tris dienas: kovo 19, 20 ir 27, Marijos Aukšt. Mokyklos salėje. Dalyvauja: St. Baranauškas-Baras, Algirdas Brazis, P. Bičkienė, D. Stankaitytė, A. Stempulienė, A. Kalvaitytė, J. Vaznelis, V. Liorentas, K. Bertulienė, Nerija Linkevičiūtė. Meno vadovas muz. A.

Bronys Raila

(Atkelta iš 5 psl.)

Pats pirmas dalykas, kurį norėčiau parinkti iš Mateikos aprašymo, yra labai nepalankus Antanui Sniečkui ir jo artimiausiems draugams.

Iš užsienio tenka girdėti, rašo Mateika, jog ten tikima, kad Lietuvos komunistai širdies gilumoje tebėra išlikę geri lietuviai patriotai. Jei teisingai išgiirstame, tai toks vertinimas būtų per optimistiškas. Taip visai gerai gal ir nėra. Yra tokių lietuvių komunistų, kurie visai nuėjo su rusais, ir tai pats nesimparingiausias gaivalas, dėl kurio mes kiti labai kenčiame. Bet daugelis yra tokių kurie nori išsilaisvinti nuo Maskvos ir patys savo tėvynėje laisvai statyti komunistinę santvarką.

Bendrai paėmus, - mums labai trūksta gudresnių komunistų. Tokių komunistų kurie būtų gilūs teorijos žinovai, turėtų didesnę vardą ir įtaką ne tik Kaune ar Vilniuje tarp savųjų, bet ir Maskvoje. Tokie, su kuriais Maskva daugiau skaitytųsi ir juos gerbtų.

Tokių dabar palaipsniui pradeda atsirasti jaunojoje kartoje. Mums visai aiškiai atrodo, kad senoji Lietuvos komunistų karta bus jau atgyvenusi ir netrukus turės būti pakeista jaunesniais, išaugančiais tarybinėje santvarkoje. Ne tik visuomenė, bet ir komjaunimas senuosius Lietuvos komunistų vadus vertina nekaip, nejaucia jiems pagarbos, neįprastai jų autoriteto. Svarbiausia, kad visi aiškiai žino, jog tie senieji vadai yra bejėgiai ir patys jie nieko negali. Nėra net medžiagos juos kaip nors vertinti ar susidaryti nuomonę apie jų asmenybę ar sugebėjimus.

Tokia nuomonė susidarytų, jei jie patys ką nors galėtų, o dabar to nėra. Buvo gandų apie Paleckį, kad jis užtaręs kaikiurius į Sibirą išvežtus savo kolegas žurnalistus ar rašytojus, bent leisdavęsis į kalbas dėl jų likimo. Tokios geresnės nuomonės tuoj pasklisdavo, bet jų labai maža ir nereikšmingais atvejais.

Iš vyresniųjų komunistinių rašytojų daugiausia tik juokiamasi. Apie Venclovą nuolat plinta pašėpiantys aknedotai, net kursoja Vilniuje jį pajuokiantis eilėraščių. Prof. Matulis vertinamas, kaip geras organizatorius, iš Ludo Giros sūnaus medicinos gydytojo Siro G. Giros dažnai šaipomasi, kad tai geriausias gydytojas iš poetų ir geriausias poetas iš gydytojų.

O šiaip Lietuvos komunistų vadovai yra neišvengiama būtinybė, viskuo priklausanti tik nuo Maskvos. Jie iki smulkmenų ištikimi Maskvai, todėl taip ilgai išsilaikę savo vietose. Todėl nieku neįdomūs ir tarybinėje Lietuvos visuomenėje neturi autoriteto, nesulaukia šiltesnio dėmesio. Su jais ir skaitomasi, kaip su Maskvos politikos pastatytais įrankiais, o ne su lietuviškomis tarybinės visuomenės asmenybėmis.

Sekančioje kronikoje: Jai sugrįžtų Smetona ir Lozraitis?...

Kučionas. Chormeisteriai — Alice Stephens, A. Gečas ir A. Linas. Režisierius akt. Kazys Oželis. Dekoracijos dail. Vytauto Virkaus.

Tautinių šokių vadovų kursai

LB Chicago apygarda su-ruošė tautinių šokių vadovų kursus, kurių pamokos prasidėjo ir vyksta Jaunimo Centre kiekvieną penktadienį, vakarais, 7:30 val. Kursus lanko 20 asmenų ir dar naujai priimami. Lektoriais yra žinomi šokių mokytojai: Bruno Šotas, Irena Šilingienė, L. Brazdienė. Programą paruošė LB Kultūros Fondo tautinių šokių institutas. Muzikinę dalį veda F. Strolia.

Lankėsi operos solistas Vl. Baltrušaitis

Ilgesnį laiką gyvenęs Chicagoje operos solistas Vladas Baltrušaitis, prieš kelis metus persikėlęs į New Yorką, šiomis dienomis lankėsi Chicagoje, atvykęs iš savo dėdės Mykolo Rakausko laidotuves. Giliam nuliūdime paliko dukteris: operos solistę Marijoną Rakauskaitę - Truikienę (dail. L. Truikio žmoną) Lietuvoje ir Chicagoje — seselę kazimierietę.

Labdarybės D-ja įsigijo ūkį

Prieš metus Chicagoje įsisteigė Amerikos Lietuvių Labdarybės Draugija. Perėitą rudenį turėjo šaunų banketą. Šiomis dienomis nusipirko Indijanos valstijoje, 57 mylios nuo Chicago, 27 akrių ūkį su trobesiais. Pavasarį žada pravesiti remontą, įrengiant kambariukus, kad galėtų apsigyventi seneliai, pastatyti lietuvišką namą, užveisti di-

OMAHA

Rekordiniai metai

Praėjusieji metai Omahos lietuvių parengimuose dalyvių skaičium buvo rekordiniai. Nežiūrint kas parengimus berengtų, juose dalyvavo žymiai didesnis atsilankiusiųjų skaičius, negu kada anksčiau. Sakoma, kad didžiausia to priežastis buvo muz. Br. Jonušo vadovaujamo šokių orkestro muzika.

Trečdali pajamų...

(Atkelta iš 4 psl.)

pažįstamos įmonės direktoriui ar finansų vedėjui, ima 5% metams. Skirtumas procentų lygyje yra didelis, bet sąlygos yra irgi skirtingos.

Bankas žino skolintojo kredito gerumą, pats skolinimas užtrunka galbūt pusę valandos. Priešingą padėtį turi maža paskolos bendrovė. Jai reikia 500 klientų, kad išskolintų \$100,000.00 po \$200.00. Kiek laiko užtrunka apklausinėti 500 žmonių, kiek iš jų dalies skolų negrąžins?

Žiauriausia skolinimosi forma yra pirkimas su nuolaida iš ateities uždarbio. Paskolos bendrovė šiandien skolina \$50.00, o po savaitės pasiima \$60.00 savaitinį algos čekį. Valstybėse, kurios turi stiprius mažų paskolų įstatymus, šis skolinimo būdas yra nelegalus.

Minėtai šeimai dar reikia priskaičiuoti \$240.00 mokesčių už savo namų vietinę valdžią, suskaičiuoti vis augančius benzino ir kitus valstybių bei vietinių mokesčius. Ir susidaro ta suma, kuri paima trečdali visų pajamų.

desnį sodą, daržą. Šios draugijos iniciatoriais yra senosios kartos veikėjai: T. ir J. Kuzai, Borchertas, M. Vaidyla ir visa eilė žymių veikėjų, prekybininkų, bankininkų. Ši labdarybės draugija bus grynai lietuviška ir joje galės gyventi tik lietuviai, nežiūrint religinių įsitikinimų bei pasaulėžiūros. Nariais yra įstojusieji evangelikų ir katalikų.

Marijos Aukšt. Mokyklos vakaras

Vasario 5 ir 6 d.d. Marijos Aukšt. Mokykla stato anglų kalba vaidinimą "The King and I", kurį išpildys mokyklos mergaičių choras ir orkestras, kuriam vadovauja sesuo M. Bernarda (žinoma muzikė), padedant seserims — Gracijai ir Augustai. Viską atlieka pačios mokinės.

J. V.

E. CHICAGO

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

East Chicago tautinės Sąjungos skyriaus visuotinis narių susirinkimas ir vienerių metų skyriaus įsisteigimo paminėjimas įvyko sausio 16 d. 7 val. vakare p. Rimkūnų rezidencijoje, Hammond, Indiana.

Susirinkimą atidarė East Chicago skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius, kuris pakvietė pirmininkauti Antaną Juodvalkį, sekretoriauti Stasį Kalvaitį.

Į garbės prezidiumą Tautinės Sąjungos pirmininką inž. E. Bartkų, Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus pirmininką Petrą Vėbrą ir S. Mankų.

Skyriaus veiklos pranešimą padarė East Chicago skyriaus pirmininkas Kazimieras Pocius, kuris suglaustai peržvelgė valdybos nuveiktus darbus.

Valdyba siekė bendradarbiavimo su tomis vietos organizacijomis, kurių bendri siekimai sutapo su Tautinės Sąjungos siekiamais tikslais, būtent: prisidėjo auka suruošti demonstracijas prieš mums nepageidaujamą svetį Nikitą Chruščiovą, parėmė sportininkus, vykstančius į Pietų Ameriką.

Valdybos pastangomis praves-tas Dirvos platinimo vėjus, surinkta per 20 naujų skaitytojų į Vilties Draugiją skyrius įstojo nariu su \$ 100,00 įnašu, dalyvavo Tautinės Sąjungos seime Detroito ir parėmė auką.

Skyriaus valdyba per savo vienerių metų veiklą sušaukė du visuotinius susirinkimus, surengė gamton išvažiavimą-gegužinę ir 9 valdybos posėdžius.

Revizijos komisijos vardu pranešimą padarė Juozas Bagdanskis.

Skyriaus vienerių metų įsisteigimo proga žodį tarė Tautinės Sąjungos pirmininkas.

Be visų kitų apsparstų reikalų buvo valdybos ir revizijos komisijos rinkimai.

East Chicago Tautinės Sąjungos skyriaus naują valdybą sudaro: Kazimieras Pocius-pirmi-

Toronto šv. Jono Kr. parapijos bažnyčioje įmūryta paminklinė lenta prisiminti žuvusiems dėl Lietuvos laisvės.
J. Dvilaičio nuotrauka

ninkas, Jonas Rimkūnas-vicepirmininkas ir kultūros reikalai, Tadas Mečkauskas - sekretorius, Kazimieras Domarkas - kasininkas, Romualdas Nemickas - spaudos talkininkas. Kandidatai: Vanda Mažeikienė ir Stasys Kalvaitis.

Revizijos komisija: Irena Rimkūnienė, Juozas Bagdanskis ir Vytautas Aukštuolis.

Po susirinkimo buvo vaišės, kurių metu arčiau susipažinta su nariais, pasidalyta išpūdžiais.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.

Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.

Rezid. 3241 W. 66th Place.

Telefonas:

Ofiso REpublic 7-5020.

Namų WAilbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2557 W. 69th Street

(lėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.

Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

East Chicago ALTO skyriaus valdybos narių ir organizacijų atstovų bendras susirinkimas įvyko sausio 16 d. 3 val. p. p. Šv. Pranciškaus parapijos patalpose Harbor, Indiana.

Susirinkimui pirmininkavo East Chicago ALTO skyriaus pirmininkas Albertas Vinikas, sekretoriavo kun. Petras Celiešius. Svarstyta Vasario 16 Minėjimas.

Minėjimui ruošti sudarytas komitetas iš East Chicago ALTO skyriaus valdybos narių ir organizacijų atstovų. Minėjimas įvyks vasario 21 d. 7 val. vakare Šv. Pranciškaus parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Ižangai į minėjimą su užkandžiais asmeniui 2,50 dol., o tik į minėjimą 0,50 ct.

Pakenė

Cicero lietuviškos šokėjos mirtis Floridoje

Viktorija Leonora Petraitytė su tėvais į JAV atvyko prieš dešimtmetį. 1954 m. Chicagoje gavo Amerikos pilietybę. Su tėvais gyveno Chicago priemiestyje Cicero. Prieš 3 metus iščia iškeliauvo laimės ieškoti. Tėvai nuo to laiko jos nematė. Pirmą kartą ją ir vėl pamatė sausio pabaigoje. Tik jau negyva. Ji buvo pašarvota Pensacolos mieste (Floridoje) koplyčioje. Pensacolos naktinių klubų lankytojai ją pažinojo kaip Vicky Lane, Candy Lane, Pat Holliday, Rita Jordan arba kitais vardais. Tikrojo jos vardo ir tikrosios pavardės nežinojo netgi artimiausios jos bendradarbės, naktinių klubų nuogojų "meno" šokėjos.

Mirties aplinkybės miglotos. Sausio 16 d. naktį ji paskutinį kartą šoko Club Pigalle scenoje. Viena važiuojo namo ir viena grįžo į savo viešbučio kambatį.

ri. Tarnaitė rado kambaryje ją negyvą.

Kaip skelbia Chicago Sun-Times, niekas negalėjo išaiškinti jos mirties priežasties. Nepadėjo nei autopsija. Tik nežymus įdrėskimas buvo pastebimas ant kaklo. Bet jis nieko nesakęs lavono tyrinėtojas.

Į šventojo Kryžiaus kapines Viktorija Petraitytė palydėjo orkestrantai, groję jos paskutiniam šokiui Club Pigalle, ir to paties klubo šokėjos.

Tik po mirties buvo išaiškinta tikroji tos nelaimingos, vos 25 metų amžiaus mergaitės pavardė. O jos tėvai buvo aptikti tik prieš pat laidotuves.

Ši istorija kelia du klausimus: kas ją pastumdėjo į slidų nuogios šokėjos kelią ir kas nutraukė jos nelaimingo gyvenimo siūlą?

(Jl)

Lenkijos lietuviai

Kalėdų švenčių metu apylinkės mokyklose vyko egulutės vaikams.

Punsko vidurinės mokyklos, mokinių ir mokytojų kolektyvas pradeda ruošti "Atžalyną".

Lietuvių Vis. Kultūros Draugijos valdyba paskutiniu metu pradėjo važinėti po kaimus ir raginti vietos lietuvių gyventojus stoti į kolūkius. Nors gyventojų varymas į kolūkius nieko bendro neturi su kultūrine veikla, bet, komunistai ir tokį darbą skaito kultūrinu.

Lenkijoje ir Lietuvoje dabar gili žiema. Kasdien sninga, vėjuota. Dažnai šaltis pasiekia iki 20 laips. C.

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ
MONCRIEF Įtaisymo VISŲ METŲ
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RUŠIES RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAIUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti _____ Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: _____ Name

No. _____ Street _____ City _____ State _____

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaukas, Pres.

• moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)

• apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

CLEVELANDO ŽINIOS

• Šių metų Vasario 16-tosios minėjimas Clevelande įvyks vasario 21 d. (sekmadienį). Minėjimas prasidės pamaldomis, kurios bus šv. Jurgio ir Nepaliaujamos Pagalbos bažnyčiose. Iškilmingas aktas ir meninė dalis įvyks 4 val. po piet St. Joseph gimnazijos salėje, ten kur ir pereinamais metais buvo. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Jonas Matulionis, o meninei programai atlikti — Toronto "Varpo" choras, diriguojamas muz. St. Gailėvičiaus. Visos organizacijos yra prašomos su vėlavomis dalyvauti tiek pamaldose 10 val. 30 min. šv. Jurgio bažnyčioje tiek ir iškilmingame akte. Ir tą dieną nedaryti savo pareigų. Vietos lietuvių visuomenė, ypač jaunimas, yra kviečiamas kuo skaitlingiausiai į minėjimą atsilankyti ir tuom parodyti savo tautinį solidarumą. Norintieji galės ten pat atiduoti savo aukas ir tuo palengvinti sunkų aukų rinkimo darbą.

ALTO Clevelando skyriaus valdyba

• Neringos skaučių ir Pilėnų skautų tuntai vasario 14 d., 12 val. lietuvių salėje ruošia Vasario 16 d. paminėti iškilmingą sueigą. Dienotvarkėje: oficialioji dalis, trumpas pašnekesys ir šiai šventei pritaikyta programa.

Maloniai kviečiame skautų-čių tėvelius ir visą lietuvišką Clevelando jaunimą atsilankyti.

• Vincas Apanius, dirbdamas savo specialybę, la-

bai dažnai talkina The Garden Club of Cleveland nariams. Ir nariai už tą paramą neužmiršta padėkoti, siųsdami šiltus laiškus.

• Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis ekonominiams klausimais, kaip ir kiekvienais metais pildo income tax pareiškimus. Pildytojai dėl laiko susitaria telefonu RE 1-7222.

• Nauji savininkai nupirko La Salle Bakery, kuri yra Naujosios lietuvių parapijos rajone — 863 E. 185 Street. Plačiau skaityk šiam puslapy dedamam skelbime.

Skoda automobilius, Čekoslovakijos gamybos, parduoda Economy Buick — 12550 Euclid Ave. Ten dabar ir yra išstatyti pavyzdžiai. Šiuo metu galima pasirinkti dviejų rūšių Skoda automobilius: two-door sedan ir convertible. Kainos tarp \$1700 iki \$2200. Plačiau žiūrėkit dedamam skelbime.

PARDUODAMI NAMAI Cleveland Hts.

- Plytinis 7 kamb. gaso — vandens šildymas. 2 garažai. Pigus.
- Trijų miegamųjų Naujos parapijos rajone, 2 garažai, rami vieta.
- Labai geras trijų šeimų Colonial Hts.
- Vieno aukšto 3 miegamųjų E. 131.
- Keturių šeimų apartamentas. Pigus.

EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor

780 E. 185 St. IV 1-6561

Bendradarbis Antanas Gailiusis MU 1-7014

SAVE Part Of Every Pay

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

DĖMESIO!

Pasirūpinkite, kad mūsų adresas ir telefonas pasikeitė. Dabar yra:

642 Meadowlane Dr. Richmond Hts. 24, Ohio Telef. HI 2-4450

Mes dabar turim geresnes sąlygas jums patarnauti. Prašom šaukti visais apdraudos reikais.

Paulina Mozuraitis-Bennett Apdraudos agentas

GREETINGS and BEST WISHES To All The Lithuanian People

THE YODER COMPANY

Cleveland, Ohio

EUROPIETISKŲ KEPSNIŲ KEPYKLA

LA SALLE BAKERY

neseniai nupirkta naujų ateivių, kepa ruginę duoną, europietiškus kepsnius ir tortus. Savininkai turi ilgametę praktiką.

Užsakymai priimami ir lietuvių kalba šaukiant GRAŽINĄ.

863 EAST 185 STREET Telefonas KE 1-2388

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgiėio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLED & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS BŪTINAI REIKIA

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

Kas Dirvos neturi — daug nustoja!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Tada Jūsų linkėjimai jiems pildysis pusantro šimto kartų per metus!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐

už 6 mėnesius — \$4.00 ☐

už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

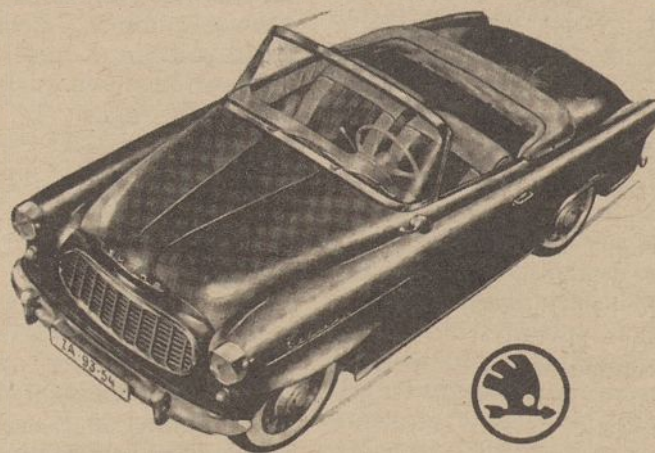
Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

ŠKODA

Prima

4-PASSENGER CONVERTIBLE

\$2195⁰⁰

DELIVERED IN CLEVELAND

2-DOOR SEDAN FULLY EQUIPPED only \$1695

36 MILES PER GALLON—DUAL CARBURETION

4 SPEEDS FORWARD—12-VOLT ELECTRICAL

SYSTEM—15" TIRES AND WHEELS—53 H. P.

EUROPE'S OLDEST CAR

MANUFACTURER

AMERICA'S NEWEST IMPORT CAR

CLEVELAND'S ONLY AUTHORIZED

DEALER

ECONOMY BUICK

12550 EUCLID AVE.

GA. 1-7600

CLEVELAND'S SHOPPING CENTER FOR BUICK

KAS IR KUR?

• **Dr. Antano Rudoko** rezidencijoje buvusiame Am. Liet. Tautinės S-gos centro valdybos posėdyje T. Blinstrubas pranešė apie Alto suvažiavimą New Yorke. Konstatuota, kad Alto struktūroje padaryta pažanga, sukuriant pastovią 8 narių valdybą. Kitose srityse, kurios taip pat laukia reformų, jokių esminių pakeitimų suvažiavimas neįstengė padaryti.

• **Apie dail. V. K. Jonyno** pašto ženklus, Vatikano išleistus padarant pakeitimus paties dailininko neatsiklausus, iliustruotą rašinį atspaudė N. Y. Herald Tribune sausio 24 d. laidoje.

• **Valentinos Kojelienės** koncerto New Yorke klausėsi per 300 publikos, kurioje apie pusę buvo nelietuvių.

New York Times idėjo recenziją, kur paminėjo, kad dainininkė gimusi Lietuvoje ir ten pradėjusi mokytis valstybinėje konservatorijoje. Programa o n įtrauktų kompozitorių sąrašą paminėjo ir Banaitį bei Kačanauską. Ir rašė, kad dainininkė padarė malonų įspūdį savo laikysena bei sąžiningu programos atlikimu. Koncertas buvęs paruoštas rūpestingai ir su giliu nusimanytu muzikoje. Balsas esąs malonus ir skamba patraukliai, jei nespaudžiamas už natūralių ribų. Ypač išraiškingai buvusi padainuota prancūziškųjų kūrinių grupė.

• **Vilniuje**, kaip rašo lenkas laikraštis "Przegląd Kulturalny" laikraštys, dar esą 16% lenkų. Tas pats laikraštis skaičiuoja, kad Lietuvoje iš viso esą 230,000 lenkų. Lietuviai mano, kad skaičiai perdėti, bet iš kitos pusės sako, kad daug kas lenkais užsirašo tikėdami gauti leidimą išvažiuoti į Lenkiją.

• **Leonardas Valiukas**, įvykusiam Los Angeles apskrities respublikonų metiniam susirinkime vėl perrinktas tos organizacijos vicepirminku. Kaip žinia Los Angeles apskritis dabar turi virš 6 milijonus gyventojų.

• **Med. dr. P. Kisielius**, turintis savo įstaigą 4938 W. 15th St., Cicero 50, Ill., nuosirdžiai vertindamas lietuvių studentų ruošimąsi lietuviybės išlaikymo darbams, dabar lankant Aukštuosius Pedagoginius Lituanistikos Kursus, paskyrė \$25.00 stipendiją vieno studento mokslapinigams apmokėti. Tai realus dr. P. Kisieliaus lietuviybės išlaikymo darbo rėmimas.

• **Kristina Gečaitė**, chigietė, įsijungdama į talką, Dirvą užsakė savo artimiesiems.

• **Dr. P. Svarcas**, Dirvos bičiulis ir rėmėjas iš Mascoutah, Ill., vėl Dirvą užsakė vienam savo pažįstamam.

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratesiant Dirvą aukomis parėmė:

Makaitis Br., Norwood	\$5.00
Raulinaitis V., Clev.	1.00
Vagelis A., Worcester	2.00
Mickus S., Medinah	2.00
Nemickas R., Highland	2.00
Stulgis P., Chicago	2.00
Sandargas J. Dr., North Royalton	5.00
Bortkevičius J., Woodhaven	2.00
Grigaitis J., Chicago	2.00
Antanaitis St., Chicago	2.00
Blumentalienė P., Cleveland	2.00
Bulkė P., Hamilton	5.00
Bernotas B., Worcester	2.00
Bilvaišas B., So. Boston	2.00
Juškus A., Chicago	2.00
Karalis K., Cleveland	3.00
Morkūnas V., Venezuela	5.00
Karaša M., altimore	2.00
Kraučiusas K., N. York	2.00
Rauktys J., Boston	2.00
Rūkas A., Chicago	1.00
Šalčius J., Pittston Exeter	2.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

BOSTON

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė, sausio 31 d. Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje — 368 W. Broadway, So. Bostone, rengia didžiulį **kaukių balių**. Trys geriausios kaukės bus premijuojamos. Veiks turtingas bufetas, o šokiams gros geras orkestras. Pradžią 17 val. Įžanga tik \$1.00.

Vasario 16-tos minėjimui, Onos Ivaškienės tautinių šokių grupė ruošia ką tik iš Lietuvos gautą šokį: Aštuonytį. Apie tai J. Lingys, knygoje "Lietuvių Liaudies Šokiai" (Vilnius, 1959) šitaip rašo:

"Aštuonytis — pats gražiausias šokis iš visų lino darbus vaizduojančių šokių ir žaidimų. Šiame šokyje, kuris turi nemažai ir žaidimo elementų, yra vaizduojamas siūlių apmetimas ir drobių audimas. Pirmasis šokio posmas — pasiruošimas ant mestuvų, kurie, sukami čia vienos, čia kitos merginos, smagiai sukasi. Antras posmas — audeklo rietimas į stakles ir audimas. Trečias posmas — audimo tęsinys".

T. Gailius, Vasario 16 Gimnazijos skautų vardu, savo laiške širdingai dėkoja Lapinams ir Serenados svečiams už materialinę paramą 414,48 DM sumoje. Šiais metais Aušros tuntas reprezentuos Lietuvą Šveicarijoje, ir yra reikalinga pagalba. Norintieji paremti šį svarbų projektą, prašomi naudotis adresu: Lithuanian Scouts in Exile, Aušros tuntas, (16) Huttenfeld, Litauisches Gymnasium, W. Germany.

Rom. Bričkus

DR. V. ADAMAVIČIENEI-ADAMS

jose mamytei Lietuvoje mirus, nuosirdžiai užuojautą reiškia

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

Menininkų grupė, dalyvavusi Vasario 16 gimnazijai remti programoje. Iš kairės (sėdi): Šulcaitė, Iljasevičius, Laurinavičienė. Stovi: Galatauskas, Mingėlaitė, Žebertavičius, Lisauskaitė, grupės vadovė ir režisiorė Mikšienė ir Pesys.

J. Gaižučio nuotrauka

GRAŽI DETROITO LIETUVIŲ PARAMA VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Detroito Lietuvių Kultūros Klubas Vasario 16 Gimnazijos reikalams visad buvo jautrus. Jo nariai daug-

moje yra nuolatiniai gimnazijos rėmėjai. O sausio 17 d. Kultūros Klubas Tarpautinio Instituto salėje su-

ruošė ir specialų vakarą. Vakarą, tiek kultūriniu tiek finansiniu atžvilgiu, gerai pavyko. Gimnazijai teks apie \$440.00.

Vakaro suruošimu ir visu jo pravedimu rūpinosi Klubo specialiai sudaryta komisija, kuriai vadovavo gimnazijos rėmėja Liucija Puskepalaitienė. Jai talkininkavo energingos veikėjos: Stokienė, Bukauskienė ir Mingėlienė. Joms padėjo Šnapštys.

Vakaro programą paruošė ir suorganizavo viena iš didžiųjų gimnazijos rėmėjų, režisiorė ir aktorė Zuzana Mikšienė.

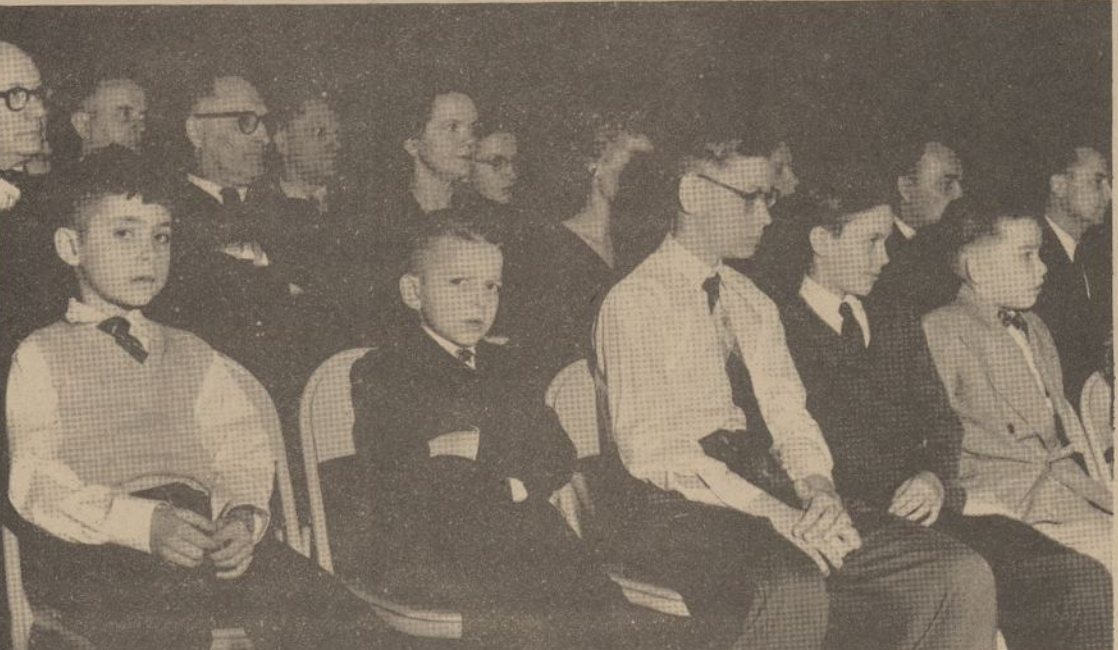
Šio vakaro programoje buvo suvaidinta A. Rūko vieno veiksmo komedija "Prapuolusios laimės ieškojimas" ir Iz. Ožekienės scenos vaizdelis — "Nutūkusi Styga". Jauna pianistė Liucija Mingėlaitė paskambino du piano kūrinius, o baletu mokinė D. Miškinytė atliko du šokius. Deklamavo Algis Pesys. Įvairi vakaro programa buvo atsilankiusių šiltai priimta.

Po meninės programos čia pat salėje įvyko šokiai ir vaišės. Bufetą paruošė ponios Šadeikienė, Skorupskienė, Kilikevičienė ir Brazaitienė. Prie bufeto praturtinimo daug prisidėjo mėsos gaminių įmonės savininkas Kratavičius, paaukoda mėsą 45 svarus mėsos, ir paskiros ponios savo iškeptais ir suaukotais kepsniais. Acme Ray įmonė aukojo dešimt savo gamybos kepsnių — pajų.

Finansiniu atžvilgiu šio vakaro pasisekimą daug nulėmė bufetas ir pravesta loterija, kuriai daiktus suaukojo visuomenė, energingai rūpinantis St. Šimoliūnienė.

Detroitietė Danutei Miškinytei, inž. Napoleono ir dr. Martynos Miškinių dukrelei, publika nesigailėjo plojimų už gražiai atliktus šokius.

J. Gaižučio nuotrauka

Jaunieji ir senieji dideliu dėmesiu sekė meninę programą Detrote, surengtą Vasario 16 gimnazijai paremti. Jų tarpe iš kairės matyti: J. Baublys, V. Kutkus, A. Norus, Baublienė, Miškinienė, Karvelienė, Poškuvienė, Poškus ir Karvelis.

J. Gaižučio nuotrauka

nei, Musteikienei, Šostakienai ir J. Vilkui.

Vakaro ruošimo komisija nuosirdžiai dėkoja režisorei Z. Mikšienei ir jos vadovaujamai vaidintojų grupei, s im patingosioms lietuvių tams menininkams: D. Miškinytei ir Liucijai Mingėlaitei, Algiiui Pesui.

Didelė padėka priklauso visoms energingosioms šio vakaro darbuotojoms, ponios ir ponams, kurie nuosirdžiai atliko visus pasiimtus darbus. Tarpe jų pažymėtini yra studentai Rožė Černiauskaitė ir Algis Skorupskas, tvarkiusieji loteriją; skautų vyčių būrelio vadovas Česlovas Anužis su skautų vyčių būreliu, kurie tvarkė muziką ir ėjo tvarkdaryų pareigas; A. Musteikis, Valentinas, Č. Šadeika ir A. Stokus, tvarkiusieji vakaro finansinius reikalus. Plakatus piešėjai Pusdešris ir Juozaitis.

Pinigais ir stambesnėmis aukomis šio vakaro vajuje atžymėtina Pr. Rožinskienė, aukojusi tortą, kuris buvo išleistas varžytinėse ir davė \$17.00. Piniginėmis aukomis prisidėjo: po \$10.00: Birutėčių D-ja, laidotuvių direktoriai Valentinas Bauža ir Ch. Stepanauskas, Miškinis — kino sav. Po \$5.00: Kiršinas, Gužauskas, Podolskis, A. Norus, Dr. Miškinienė, Ivanauskienė. Po \$3.00: Stanulienė. Po \$2.00: Pakalniškis, Sivilas, J. Juška, Staniškienė, Čiuželis, Vaitiekūnas, Švobienė, Baigorūnai. Po 1.00: Cichorske, Kukler, Janik, M. Šepetytis, Dr. Majauskas, Sventickienė, Sragauskas, Jonaitis ir M. Baužienė.

Rengimo Komisija dėkoja lietuviškų parapijų klebonams už leidimą išskabinti vakaro plakatus, o lietuviškoms radijo valandėlėms nemokamai skelbusioms šio vakaro pranešimus.

Suvedus vakaro apyskaitą Vasario 16-tosios Gimnazijos liko 440 dol. Pinigai pasiūsti per Balfą. a. b.

LONG BEACH

Lietuvių klubo metinis susirinkimas

Sausio 17 d. Lietuvių Klubo metinis susirinkimas įvyko A. G. Wallace puičiuose namuose. Susirinkimą atidarė pirm. V. B. Archis. Praeitą susirinkimo protokolą perskaitė sekretorė P. Lucas.

Perrinkta buvusi valdyba: pirmininkas V. B. Archis, vicepirm. S. Fitzgerald, išdin. J. Krančius, sekretorė M. Conrad. Išrinkta ir revizijos komisija: P. Giraitis, G. Wallace ir D. Mekišius. Kandidatai: ponias M. Courad, C. Waranius ir V. W. Bakūnas.

Buvo aptarta Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas. Pirm. V. B. Archis paaikškino, kad šventės kalbą maloniai sutiko pasakyti Lietuvos konsulas Dr. Julius J. Bielskis. Priimti nauji nariai: A. Shrales ir Al. Paliokaitis.

Po susirinkimo malonūs šeiminkai visus narius gražiai pavaišino.

A. ir G. Wallace yra susipratę lietuviai buvę Chicago biznesieriai. Atvykę į Californiją užsiėmė bizniu, bet pardavę savo biznį Whitfieri, Californija, nusipirko geriausioje vietoje — Long Beach mieste, naują, modernišką septynių butų namą ir persikėlė čia gyventi.

D. Mekišius

• **P. Bulkė**, iš Hamilton, apmokėdamas metinę prenumeratą, atsiuntė \$5.00 auką, o taip pat \$3.00 Vasario 16 Gimnazijai paremti.